

**Програма
з української мови
для загальноосвітніх навчальних закладів
з угорською мовою навчання**

5-9 класи

(зі змінами, внесеними в 2017 році)

Укладачі:

А.М.Галас, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

А.Ю.Лукач, завідувач обласного методичного центру при департаменті освіти і науки Закарпатської обласної державної адміністрації, вчитель української мови

Т.Д.Гнаткович, кандидат педагогічних наук, завідувач кабінету методики викладання суспільно-гуманітарних та художньо-естетичних дисциплін Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти

Є.Е.Борисова, учитель української мови та літератури навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа І ступеня з угорською мовою навчання – угорськомовна гімназія» Ужгородської міської ради Закарпатської області

К.М.Лавер, учитель української мови та літератури навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа І ступеня з угорською мовою навчання – угорськомовна гімназія» Ужгородської міської ради Закарпатської області

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітня практика характеризується все інтенсивнішим переорієнтуванням на компетентнісний підхід, що передбачає набуття учнями знань, умінь і навичок для вільного володіння мовою як інструментарієм мислення й комунікації, а отже формує мовну особистість. За умов успішної реалізації компетентнісного, комунікативно-функційного, когнітивно-комунікативного, особистісно зорієнтованого й діяльнісного підходів навчання учнів проектується на вдосконалення їхніх компетенцій, сприяє інтелектуальному, духовному й культурному розвитку, формуванню здатності швидко реагувати на важливі суспільні запити й потреби сьогодення. Основним при цьому стає не тільки спрямування особистих якостей та здібностей учнів до внутрішньої організації знань, отриманих під час навчального процесу, але й спроможність використовувати ці компетентності в навчанні та власному бутті. З огляду на це, *компетентнісний підхід в освіті* сприятиме виробленню практичних умінь і навичок застосовувати отримані теоретичні знання в мовно-комунікативній діяльності. Відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту» й Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, компетентнісний підхід із різним ступенем послідовності та обґрунтованості спроектовано в програмі з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів з угорською мовою навчання у 5–9 класах.

Суспільні й освітні функції української мови, специфіка навчального предмета, що має виразні інтегративні ознаки, формулюють *основну мету* її вивчення у навчальних закладах з угорською мовою навчання: формування національно свідомої, духовно багатой мовної особистості, яка володіє вміннями вільно, комунікативно доцільно використовувати лексичні, фразеологічні, граматичні та стилістичні засоби української мови в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо). В основі програми – зміст навчального матеріалу у тому обсязі, що забезпечить володіння

українською мовою на рівні, який сприятиме консолідації у розбудові та зміцненні держави, забезпечуватиме доступ до джерел української духовності, дасть змогу випускникам загальноосвітніх навчальних закладів з угорською мовою навчання у повному обсязі реалізувати в різних галузях чи сферах життєдіяльності можливості, життєві потреби, плани, пов'язані з подальшим здобуттям освіти, опануванням спеціальності.

Основними завданнями навчання української мови в основній школі є:

- виховання учнів поваги до державної мови, стійкої мотивації й свідомого прагнення до вивчення української мови;
- надання учням глибоких і системних знань з основних розділів науки про українську мову;
- забезпечення належного рівня комунікативної компетентності;
- формування умінь і навичок застосування здобутих мовних знань у різних комунікативних ситуаціях з певними комунікативними настановами;
- вироблення стійких орфографічних і пунктуаційних навичок;
- розвиток навичок самостійної навчальної діяльності та інтелектуальних творчих здібностей учнів;
- прилучення через мову до культурних надбань українського народу.

Програма ґрунтується на таких принципах:

- практична спрямованість та комунікативна орієнтація навчання;
- взаємозв'язок комунікативних, освітніх і виховних завдань;
- взаємопов'язаний розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності;
- відбір і організація навчального матеріалу з урахуванням специфіки володіння українською та угорською мовами учнями загальноосвітніх навчальних закладів з угорською мовою навчання;

– наступність між молодшою та основною ланками, а також між класами в межах загальноосвітнього закладу.

Зміст програмового навчального матеріалу, вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів визначаються метою, завданнями вивчення української мови, змістовими лініями Державного стандарту, а також пріоритетами викладання навчальної дисципліни, визначеними Концепцією програми з української мови загальноосвітніх навчальних закладів із навчанням мовами національних меншин:

- особистісна орієнтація освіти;
- світоглядна основа мовної освіти;
- демократизація і гуманізація навчання мови;
- збагачення освітнього змісту мови й мовлення;
- діяльнісний підхід до мовленнєвого розвитку;
- реалізація функцій мови – комунікативної, розвивальної, морально-етичної;
- посилення практичної спрямованості вивчення мови;
- забезпечення наступності змісту мовної освіти;
- використання прогресивних педагогічних технологій у процесі навчання мови.

Навчальний матеріал **основної школи** розподіляється відповідно до курсів української мови для 5, 6, 7, 8 і 9 класів разом з вимогами до рівнів мовленнєвої, мовної, соціокультурної й діяльнісної компетентностей учнів зазначених класів.

Компетентнісний підхід в освіті спрямовує навчально-виховний процес на формування ключових і предметної компетентностей.

У Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти визначено такий перелік ключових компетентностей: уміння вчитися впродовж життя, спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовою, спілкування

іноземними мовами, компетентності у природничих науках і технологіях, математична, інформаційно-комунікаційна, соціальна і громадянська, здоров'язбережувальна, загальнокультурна і підприємницька компетентності, – а також як предметну називає комунікативну компетентність.

Ключові (загальноосвітні) **компетентності** – це здатності, яких потребує кожен учень як суб'єкт навчально-виховного процесу для самовизначення, загального розвитку й самореалізації.

Перелік і зміст ключових компетентностей:

Спілкування державною мовою (СДМ) – готовність (здатність) учнів засобами української мови успішно взаємодіяти у процесі розв'язання типових для віку життєвих проблем.

Уміння вчитися впродовж життя (УВВЖ) – здатність і внутрішня потреба самостійно здобувати знання і формувати вміння відповідно до поставлених цілей з метою самовдосконалення й самореалізації.

Математична компетентність (МК) – спроможність особистості застосовувати математичні обчислення і методи в реальному житті, працювати з числовою інформацією.

Компетентності у природничих науках і технологіях (КПНТ) – готовність орієнтуватися в інформаційному просторі, володіти й оперувати інформацією відповідно до потреб, застосовувати ІКТ у навчанні і повсякденному житті, знаходити, опрацьовувати й систематизувати інформацію); здатність бути відкритими до інновацій, реалізовувати себе в мінливому технологічному, життєвому, навчальному й трудовому середовищі.

Інформаційно-комунікаційна компетентність (ІКК) – здатність розуміти навколишнє інформаційне середовище, самостійно шукати, добирати й критично аналізувати потрібну інформацію, трансформувати, зберігати та транслювати її й діяти відповідно до своїх цілей і прийнятої в суспільстві комунікаційної етики.

Підприємницька компетентність (ПК) – це інтегрована якість особистості, що базується на креативності, творчості, інноваційності, здатності до ризику, спроможності планувати, самоорганізовуватися й організувати підприємницьку діяльність, втілювати ідеї у сферу економічного життя, розв’язувати конфліктні ситуації, приймати рішення, брати на себе відповідальність, формувати моделі поведінки, необхідні для успішного розв’язання нагальних життєвих проблем.

Здоров’язбережувальна (ЗЗК) – здатність виявляти активну життєву позицію в питаннях захисту довкілля; готовність додержувати здорового способу життя і пропагувати його.

Соціальна і громадянська компетентності (СГК) – усвідомлення громадянської повинності й відповідальності, здатність до реалізації громадянських прав і обов’язків.

Загальнокультурна (ЗКК) – здатність учня усвідомлено сприймати надбання культури як цінність, аналізувати й оцінювати досягнення національної та світової культури, орієнтуватися в культурному та духовному контексті сучасного суспільства, застосовувати традиційні для культури українського народу методи самовиховання.

Кожен із курсів для певного класу складається з чотирьох змістових ліній (*мовленнєвої, мовної, соціокультурної й діяльнісної, або стратегічної*), які подаються у формі таблиці. Поряд з мовною змістовою лінією розміщена мовленнєва, у якій дано приблизний перелік видів робіт, що доцільно проводити під час вивчення тієї чи іншої мовної теми. За таким же принципом розміщені соціокультурна та діяльнісна лінії.

Комунікативно-функційний підхід, що лежить в основі навчання української мови, пріоритетним передбачає саме розвиток умінь і навичок мовленнєвої діяльності, а робота над мовною теорією, формування знань і вмінь з мови підпорядковується завданням розвитку мовлення. Тому зміст програмового матеріалу в кожному класі розпочинається мовленнєвою змістовою лінією.

Мовленнєва змістова лінія спрямована на формування й удосконалення умінь і навичок в усіх видах мовленнєвої діяльності (*аудіативних, читацьких, текстотворчих*) на основі базових мовленнєвих понять (текст, типи, стилі, жанри мовлення), а також на розвиток готовності розв'язувати проблеми особистісного та суспільного характеру. Зміст *мовної змістової лінії* подається за лінійним принципом, що доповнюється реалізацією системи міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, які зумовлюють систематичне й різнобічне збагачення словникового запасу й граматичної будови мовлення учнів лексико-фразеологічними, граматичними, стилістичними засобами, удосконалення мовних і мовленнєвих умінь і навичок, умінь користуватися різними лінгвістичними словниками. *Соціокультурна змістова лінія* є засобом опанування національних, загальнолюдських культурних і духовних цінностей українського та угорського народів, нормами, які регулюють стосунки між поколіннями, статями, націями, сприяють естетичному й морально-етичному вихованню учнів, розвитку й удосконаленню їх мовлення у різних ситуаціях повсякденного життя. *Діяльнісна змістова лінія* передбачає формування навчальних умінь і навичок учнів (аналізувати, порівнювати, зіставляти факти, наводити аргументи, робити висновки узагальнення тощо), опанування стратегій, які визначають мовленнєву діяльність, соціально-комунікативну поведінку учнів.

Реалізація соціокультурної та діяльнісної змістових ліній відбувається у процесі роботи над опрацюванням навчального матеріалу мовної й мовленнєвої змістових ліній, а також використання засвоєного інтелектуально-операційного й ціннісного змісту інших навчальних предметів. Окремо години на реалізацію соціокультурної та діяльнісної змістових лінійне виділяються.

Отже, програма охоплює систематичний курс мови – від фонетики до синтаксису та стилістики, дає змогу отримати знання та удосконалювати комунікативно-мовленнєві уміння учнів, передбачає постійну роботу над підвищенням рівня

культури мовлення; розвиток умінь учнів створювати власні висловлювання різних типів та на різні теми, складати основні види найпоширеніших документів (розписка, оголошення, лист, заява, автобіографія, протокол, пояснювальна записка тощо).

Особливістю змісту запропонованої програми є систематичне використання в процесі опрацювання мовної змістової лінії внутрішньопредметних зв'язків: 1) з лексикою, фразеологією, прислів'ями й крилатими висловами; 2) з граматиною (морфологією й синтаксисом); 3) з культурою мовлення й стилістикою; 4) з текстом. Реалізація саме цих зв'язків визначає спрямування мовленнєвого розвитку школярів.

Вивчення програмового матеріалу організовується з урахуванням міжпредметних зв'язків, що забезпечують інтеграцію мови з іншими предметами, активно впливають на розвиток інтелектуальних і моральних якостей особистості, її свідомості й мислення, комунікативних умінь і навичок.

У процесі опрацювання відомостей про мовлення учні ознайомлюються з такими поняттями, як види мовленнєвої діяльності, основні правила спілкування, тема й основна думка висловлювання, вимоги до мовлення, простий план готового тексту, ознайомлення з різними стилями, типами мовлення. Це сприяє закріпленню навичок, необхідних у їхній майбутній мовленнєвій діяльності. Учитель орієнтується на запропоновані у програмі теми для реалізації соціокультурної лінії, види робіт із розвитку мовлення, мовний матеріал підручників, тексти художніх творів із літератури, які вивчаються у відповідному класі. Важливими видами роботи з розвитку мовлення є перекази, складені учнями твори, розповіді, діалоги, відгуки, реферати, ділові папери тощо. Обов'язковим компонентом мовленнєвої лінії є культура мовлення, яка передбачає точне слововживання, чітку побудову речень, логічний зв'язок між ними у тексті, правильну вимову й грамотне написання висловлюваного. Роботу над розвитком мовлення учнів учитель проводить не тільки на спеціально відведених для цього уроках, а й включає їх у структуру кожного уроку. Прослуховування коротких текстів, відповіді на запитання, міні-перекази

та міні-твори, творчі завдання різних видів мають стати невід'ємною частиною кожного уроку. Під час вивчення мовних тем увага акцентується саме на практичному застосуванні теорії, теорія вивчається як засіб отримання мовленнєвих навиків.

У процесі формування комунікативних умінь учні вчаться сприймати чуже мовлення за допомогою аудіювання та читання мовчки текстів різних стилів і типів мовлення. У програмі пропонується працювати не тільки з допомогою підручника, але й залучати інтернет-ресурси та матеріали засобів масової інформації (телепередачі, газетні статті тощо). Це сприятиме розвитку в учнів умінь сприймати інформацію різного характеру та інтенсивності.

Формування комунікативних умінь передбачає і відтворення учнями готового тексту (складання і написання переказів за простим і складним планами, різних за стилем, типом, жанром мовлення), і створення власних висловлювань (діалогів відповідно до запропонованої ситуації спілкування та творів за простим і складним планами, різних за стилем, типом, жанром мовлення). При цьому школярі повинні навчитися вибирати мовно-виражальні засоби з урахуванням стилю, жанру, типу мовлення та ситуації спілкування.

Заняття з української мови треба будувати так, щоб кожен із проведених видів робіт виконував свою роль у формуванні певного комунікативного вміння. Комунікативна діяльність має здійснюватися в ході розв'язання учнями системи усних і письмових мовленнєвих завдань, розташованих у порядку наростання їх складності. Щоб надати школярам більше можливостей для спілкування, висловлювання власних думок і почуттів, учителю необхідно, зокрема, ширше впроваджувати групову форму проведення занять, індивідуалізувати й диференціювати систему письмових робіт. Крім того, вчитель повинен організувати роботу на уроці таким чином, щоб лексичний запас учнів постійно збагачувався, поступово досягаючи такого рівня, який дозволить випускнику навчального закладу з угорською мовою навчання комфортно почувати себе у різних життєвих ситуаціях.

Успішне оволодіння учнями як монологічним, так і діалогічним мовленням, різними жанрами й стилями мовлення забезпечить становлення свідомої, духовно багатого мовної особистості, здатної на належному рівні користуватися державною мовою в найрізноманітніших комунікативних ситуаціях. Навчити учнів вільно володіти державною мовою в різних сферах життєдіяльності є першочерговим завданням вчителя української мови в школах з угорською мовою навчання.

Специфіка організації навчання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах з угорською мовою навчання зумовлена: по-перше, тим, що на початку вивчення української мови більшість учнів не володіє нею; по-друге, належністю української та угорської мов до різних генеалогічних груп, суттєвими розбіжностями у фонетичній системі, а також відмінностями у графіці, орфографії, орфоепії, граматичній структурі. Усі ці особливості генетичної неспорідненості української та угорської мов необхідно мати на увазі протягом усього навчального курсу української мови для угорців.

З урахуванням спільних і відмінних рис у лексичній, фонетичній і граматичній системах української та угорської мов вдасться досягти свідомого вивчення учнями української мови, уникнути бездумного перенесення відомостей із граматики однієї мови у граматику іншої. Матеріал, що збігається в українській та угорській мовах, варто подавати стисліше, оскільки він відомий учням з курсу рідної мови. Однак явища, властиві лише українській мові, або ті, що мають істотні розбіжності з аналогами в рідній, потребують належної уваги, відповідного пояснення, зіставлення, систематичного повторення. Опрацюванню таких тем має бути відведена більша кількість годин.

Основний критерій визначення часового формату кожної з тем – їхня важливість у мовній теорії, інформаційна насиченість і складність для сприйняття школярами цього віку. Пропонований розподіл часу має рекомендаційний характер, тож учитель може вносити в нього певні зміни, мотивовані специфікою організації навчального процесу в кожному конкретному закладі освіти чи навчальній групі, не скорочуючи при цьому загальної кількості відведених годин з розвитку мовлення.

5-й клас

(122 год., 3,5 год на тиждень)

(8 год. – резерв годин для використання на розсуд учителя)

УВАГА! У колонці «Мовленнєва лінія», крім необхідного теоретичного матеріалу, зазначено обов'язкові (виділені позначкою ***) та рекомендовані види роботи.

Рекомендовані види роботи, як і пропонувані теми висловлень, учитель може замінити відповідно до потреб та інтересів конкретного класу.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу		К-сть годин	Соціо-культурна змістова лінія (наскрізні змістові лінії)	Діяльнісна змістова лінія (компетентності)
		Мовна змістова лінія	Мовленнєва змістова лінія			
<p><i>Учень (учениця):</i> – розуміє роль української мови як державної в Україні;</p>	1	<p>ВСТУП Українська мова – державна мова України</p>	<p>Види роботи. Відповіді на питання за змістом прослуханих висловлень. Розкриття значення прослуханих та прочитаних прислів'їв, афоризмів, влучних висловів про роль мови в житті людини, значення для громадян України державної мови. Записування речень, висловлень.</p>		<p>Мова – найбільша духовна цінність народу Без мови нема народу. Мова – найцінніший скарб народу”, «Чому треба берегти рідну мову», «Слово до слова – зложиться мова».</p>	<p>СДМ СГК ЗКК</p>
<p><i>Учень (учениця):</i> – розпізнає поняття мовлення, види мовленнєвої діяльності, усна і писемна, монологічна і діалогічна форми мовлення, основні відомості про текст, стилі мови, типи і жанри</p>			<p>НАЙВАЖЛИВІШІ ВІДОМОСТІ ПРО СПІЛКУВАННЯ І МОВЛЕННЯ Уявлення про спілкування і мовлення, види мовленнєвої діяльності</p>	23		

<p>мовлення; вимоги до мовлення;</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>уміє</i> складати висловлювання відповідно до запропонованої ситуації спілкування; – <i>здійснює</i> усі види мовленнєвої діяльності; – <i>дотримується</i> основних правил спілкування, мовленнєвого етикету; – чітко і доречно <i>висловлюється</i>, добираючи слова для найточнішого вираження думок; – свідомо і стилістично правильно <i>будує</i> речення, дотримується логічного зв'язку між ними у тексті; – <i>визначає</i> тему і головну думку доступного за змістом тексту; – <i>добирає</i> заголовок до тексту; – <i>ділить</i> текст на абзаци; – <i>складає</i> простий план готового тексту; – <i>розрізняє</i> постановку розділових знаків при оформленні простого плану в українській та угорській мовах; – <i>визначає</i> належність висловлювання до певного стилю (розмовного, наукового, художнього, публіцистичного, офіційно-ділового); – <i>будує</i> коротку розповідь на основі опису окремих предметів і тварин за зразком, елементарний 		<p>(аудіювання, читання, говоріння, письмо); мета спілкування й адресат мовлення; види мовлення (монологічне і діалогічне, усне і писемне); основні правила спілкування. Мовленнєвий етикет. Ознайомлення з найважливішими вимогами до культури мовлення (змістовність, доречність, точність, логічність, виразність, правильність, багатство, естетичність).</p> <p>Текст Тема і головна думка тексту. Поділ тексту на абзаци; план готового тексту (простий).</p>		
--	--	---	--	--

<p>роздум; – <i>уміє</i> під час сприймання чужого мовлення уважно слухати, орієнтуватися в ситуації спілкування; – <i>складає</i> первинне уявлення про зміст почутого; – <i>розрізняє</i> на основі прослуханого жанри мовлення (казки, оповідання, вірші та ін.); тип мовлення (розповідь, опис, роздум); стиль мови (розмовний, художній, науковий); – <i>виконує</i> після прослуховування завдання, запропоновані вчителем; – <i>розуміє</i> висловлювання (учителя, учнів, інших мовців), ступінь складності яких відповідає рівню мовної підготовки і віковим особливостям п’ятикласників; нескладні неадаптовані пізнавальні, виховні тексти; основний зміст доступних текстів, різних за комунікативним призначенням: повідомлень, запрошень, привітань, інформацій, листів, теле- та радіопередач тощо; – <i>створює</i> власні монологічні та діалогічні висловлювання; – <i>відтворює</i> запропоновані вчителем зразки зв’язних</p>		<p>Поняття про розмовний, науковий і художній <i>стилі мови</i>; сфери вживання кожного з них. Види роботи. Аудіювання (слухання, розуміння) Сприймання на слух, розуміння нескладних текстів, що належать до вивчених типів, стилів мови і жанрів мовлення. Говоріння Стисле переказування змісту прочитаного, побаченого, почутого. Створення діалогічних та монологічних висловлювань. Читання Розвиток техніки читання вголос та мовчки на основі виучуваного матеріалу, розуміння самостійно прочитаних нескладних текстів, що належать до відомих учням жанрів літератури, стилів і типів мовлення. Письмо Побудова письмових текстів (нотатки, план, лист, привітання, запрошення, діалог, короткий твір і т. ін.)</p>		
--	--	---	--	--

<p>ВИСЛОВЛЮВАНЬ; – <i>вносить</i> зміни до поданих висловлювань; – <i>переказує</i> докладно зміст прочитаного, побаченого або почутого, висловлюючи та мотивуючи своє ставлення до осіб, подій, явищ, про які мовиться, з використанням допоміжних матеріалів або без них; – <i>висловлюється</i> на теми, вказані у програмі, запропоновані вчителем або обрані самостійно; — <i>бере</i> участь в обговоренні нескладних питань, висловлює власну думку, стисло переказує зміст прочитаного за допомогою поданого плану або допоміжних матеріалів; – <i>складає</i> діалог з використанням зображувальних або лексичних опор; – <i>читає</i> вголос та мовчки тексти підручника і тексти, запропоновані вчителем; – <i>визначає</i> і запам'ятовує у прочитаному головне, тему і основну думку тексту.</p>						
<p><i>Учень (учениця):</i> – <i>розпізнає</i> вивчені частини мови (за загальним значенням, питаннями і вивченими граматичними ознаками);</p>	<p>7</p>	<p>ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ Частини мови. Основні відомості з морфології, способи розпізнавання частин мови.</p>	<p>Види роботи. Виразне читання текстів різних стилів з вивченими частинами мови. Побудова словосполучень.</p>	<p>4</p>	<p>Краса та багатство рідного краю. «З чого починається</p>	<p>УВВЖ СДМ ЗКК</p>

<ul style="list-style-type: none"> – будує речення з вивченими частинами мови; – розрізняє іменники, що означають назви істот та неістот; – визначає рід іменника; – правильно вживає форми однини і множини іменників; – змінює прикметники у сполученні з іменниками за родами і числами; – використовує у власних висловлюваннях прикметники; – розпізнає числівники, які вказують на кількість предметів, і числівники, які вказують на порядок предметів при лічбі; – розпізнає особові займенники; – доречно уживає у тексті особові займенники; – розпізнає дієслова у тексті; – будує речення з дієсловами; – перебудовує текст, змінюючи граматичну форму дієслова; – утворює неозначену форму дієслова; – уміє користуватися орфографічним і тлумачним словником. 		<p>Іменник. Іменники, що означають назви істот та неістот. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Змінювання іменників за числами.</p> <p>Прикметник. Роль прикметників у тексті. Змінювання прикметників у сполученні з іменниками за родами і числами.</p> <p>Числівник. Роль числівників у мовленні.</p> <p>Займенник. Особові займенники.</p> <p>Дієслово. Роль дієслів у текстах. Неозначена форма дієслова.</p>	<p>Доповнення речень визначеними частинами мови.</p> <p>Складання речень за поданими словами.</p> <p>Складання діалогів на задану тематику, використовуючи вивчені частини мови.</p>	<p>Батьківщина».</p> <p>Національна символіка України та Угорщини.</p> <p>Відомості про звичаї і традиції рідного краю; народні свята в Україні та Угорщині.</p> <p>«Чому я повинен знати свою історію», «Не хлібом єдиним живе людина», «Народна пісня – душа народу», «Бабусина казка».</p>	<p>СГК</p> <p>ІКК</p>
<p>Учень (учениця):</p> <ul style="list-style-type: none"> – знає, що вивчають синтаксис та пунктуація; 	<p>17</p>	<p>СИНТАКСИС І ПУНКТУАЦІЯ</p> <p>Основні відомості про</p>	<p>Види роботи.</p> <p>Виразне читання речень, різних за метою висловлювання.</p>	<p>Рослини в народній уяві; народні обереги.</p>	<p>ІКК</p>

<ul style="list-style-type: none"> – <i>розмежовує</i> слово, словосполучення і речення; – <i>визначає</i> головне і залежне слово у словосполученні; – <i>виділяє</i> словосполучення в реченні; – <i>складає</i> словосполучення за моделями; – <i>розпізнає</i> види речень за метою висловлювання та емоційним забарвленням; просте і складне речення; головні та другорядні члени речення; – <i>інтонує</i> різні типи речень; – <i>знаходить</i> у реченні граматичну основу; – <i>переказує усно</i> текст розповідного характеру (з урахуванням вимог до лексичного складу); – <i>правильно вживає</i> в мовленні речення, різні за метою висловлювання; – <i>ставить і обґрунтовує</i> розділові знаки у кінці речень різних типів; – <i>складає</i> речення, різні за метою висловлювання (з урахуванням вимог до лексичного складу); – <i>знаходить</i> у реченні головні члени; визначає, якими частинами мови вони виражені; – <i>визначає</i> в реченні другорядні члени; 	<p>синтаксис і пунктуацію</p> <p>Словосполучення Головне та залежне слово у словосполученні.</p> <p>Речення Грамматична основа речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні і неокличні речення. Розділові знаки в кінці речення.</p> <p>Головні члени речення: підмет і присудок. Другорядні члени речення: додаток, означення, обставина.</p>	<p>Складання словосполучень і речень, визначеного учителем типу. Виділення словосполучень із речення. Об'єднання словосполучень у речення, речень у текст. Робота з деформованим текстом (тексти-пазли).</p> <p>Усний переказ тексту розповідного характеру***.</p> <p>Виразне читання поширених та непоширених речень. Доповнення речень за поданим початком. Поширення речень другорядними членами. Побудова поширених та непоширених речень.</p>	<p>Чари осінньої природи.</p> <p>Відомості про народне мистецтво. Народне мистецтво і моя родина. Моє улюблене заняття.</p> <p>«Краса врятує світ», «Краса, яку творять мої земляки», «Моя зустріч із прекрасним».</p>	<p>ЗКК</p> <p>СДМ</p> <p>УВВЖ</p> <p>СГК</p>
--	---	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – <i>поширює</i> речення другорядними членами; – <i>виділяє</i> другорядні члени речення умовними позначками; – правильно <i>будує</i> поширені та непоширені речення (з урахуванням вимог до словникового складу); – <i>пояснює</i> вживання коми у реченнях з однорідними членами; – правильно <i>ставить</i> і <i>обґрунтовує</i> розділові знаки у реченнях з однорідними членами; – правильно <i>інтонує</i> речення з однорідними членами; – <i>використовує</i> речення з однорідними членами у побудові текстів; – <i>розпізнає</i> звертання у реченні; – <i>будує</i> власні речення, правильно вживаючи звертання; – правильно <i>інтонує</i> речення із звертаннями; – <i>розставляє</i> розділові знаки при звертаннях; – <i>розрізняє</i> прості та складні речення у тексті; – <i>знаходить</i> у тексті складні речення; – <i>встановлює</i> межі простих речень, що входять до складу складного; 	<p>Речення з однорідними членами (без сполучників і зі сполучниками <i>а, але,</i> одиничним <i>і</i>). Кома між однорідними членами.</p> <p>Звертання Розділові знаки при звертаннях Використання звертань у розмовному і художньому стилях мовлення.</p> <p>Складне речення Загальне поняття. Розділові знаки у складному реченні.</p>	<p>Виразне читання речень з однорідними членами. Поширення речень однорідними членами. Побудова речень з однорідними членами речення. Переказування текстів пізнавального змісту. Відповіді на питання до тексту.</p> <p>Виразне читання речень зі звертаннями. Трансформування речень без звертання на речення зі звертаннями. Побудова речень зі звертаннями за зразком. Переказування текстів пізнавального змісту. Відповіді на питання до текстів.</p>	<p>Родинні фінанси. З чого складається бюджет нашої родини? Як витрачає кошти наша родина?</p>	
--	---	---	--	--

<p>– <i>обгрунтовує</i> розстановку розділових знаків.</p> <p>– <i>розрізняє</i> пряму мову і слова автора; мотивує вживання розділових знаків у реченнях з прямою мовою;</p> <p>– <i>будує</i> речення з прямою мовою з допомогою лексичних опор і схем (з урахуванням вимог до словникового складу);</p> <p>– <i>знаходить</i> діалог у поданому тексті;</p> <p>– <i>складає і розігрує</i> діалог, використовуючи опорні слова та словосполучення (з урахуванням вимог до словникового складу).</p>		<p>Пряма мова Розділові знаки при прямій мові після слів автора та перед словами автора.</p> <p>Діалог. Тире при діалозі.</p>	<p>Виразне читання речень із прямою мовою.</p> <p>Побудова елементарних речень із прямою мовою за зразком.</p> <p>Правильне вживання розділових знаків у реченнях з прямою мовою.</p> <p>Доповнення діалогу пропущеними репліками.</p> <p>Складання діалогів***.</p> <p>Правила спілкування.</p>			
<p><i>Учень (учениця):</i></p> <p>– <i>знає</i>, що вивчають лексикологія і фразеологія; знає відомості про лексичне значення слова;</p> <p>– <i>пояснює</i> лексичне значення загальноновживаних слів;</p> <p>– за допомогою вчителя <i>виявляє</i> у текстах багатозначні слова, слова у прямому і переносному значеннях, <i>розмежовує</i> багатозначні слова та омоніми;</p> <p>– <i>розрізняє</i> лексичне значення омонімів за допомогою контексту;</p> <p>– самостійно <i>віднаходить</i> у тлумачних і перекладних словниках (також в Інтернет-ресурсі) відомості про лексичне</p>	<p>9</p>	<p>ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Вживання багатозначних слів у прямому і переносному значеннях (загальне поняття). Ознайомлення з тлумачним і перекладним словниками.</p>	<p>Аудіювання й читання тексту, у якому використано слова, вжиті у прямому та переносному значенні, багатозначні слова.</p> <p>Складання й розігрування діалогу з використанням синонімів, антонімів.</p> <p>Складання й розігрування діалогу етикетного характеру з використанням синонімічних етикетних формул вітання, прохання, вдячності (у музеї, бібліотеці, магазині, спортзалі та ін.)</p> <p>Робота з деформованим текстом (заміна повторюваних слів синонімами, використання</p>	<p>3</p>	<p>Здобудеш освіту – побачиш більше світу. «Знання – сила», «Книжка – маленьке віконце, та через нього увесь світ видно»</p>	<p>ІКК ЗКК СДМ УВВЖ СГК</p>

<p>значення слова, відповідники у рідній і українській мовах тощо; – <i>будує</i> речення із словами, вживаючи їх у прямому та переносному значеннях (з урахуванням вимог до словникового складу).; – <i>розпізнає</i> синоніми, антоніми, омоніми; – <i>добирає</i> синоніми з метою вираження висловлюваної думки та уникнення не виправданих повторів; – <i>користується</i> словниками антонімів, синонімів, омонімів; – за допомогою вчителя <i>знаходить</i> у тексті фразеологізми і з допомогою фразеологічних словників <i>пояснює</i> значення найпоширеніших фразеологізмів української мови; – <i>добирає</i> відповідники до фразеологізмів у рідній мові, <i>зіставляє</i> їх значення і форму; – <i>добирає</i> засвоєні лексичні засоби у власному мовленні з урахуванням їхніх стилістичних особливостей.</p>		<p>Групи слів за значенням: Омоніми, синоніми, антоніми.</p> <p>Фразеологізми. Фразеологічне багатство української мови. Фразеологічний словник (оглядово).</p>	<p>синонімів як засобу зв'язку речень у тексті).</p> <p>Типи мовлення. Особливості побудови опису. Докладний переказ тексту-опису предмета (письмово) ***.</p> <p>Робота з тлумачним та фразеологічним словником. Добір відповідників до українській мові у рідній мові. Складання речень із запропонованими фразеологізмами.</p>			
<p><i>Учень (учениця):</i> – <i>знає</i>, що вивчають фонетика й орфоєпія, графіка й орфографія; – <i>розрізняє</i> голосні та приголосні</p>	<p>25</p>	<p>ФОНЕТИКА. ОРФОЕПІЯ. ГРАФІКА. ОРФОГРАФІЯ Звуки мови і звуки мовлення. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які,</p>	<p>Виразне читання текстів із дотриманням правил орфоєпії. Виявлення й аналіз помилок у наголошуванні слів у своєму мовленні та мовленні інших</p>	<p>8</p>	<p>Родина, члени родини, їхні професії, улюблені заняття, історія</p>	<p>ІКК ЗКК КПНТ</p>

<p>звуків; знає співвідношення звуків і букв, правильно вимовляє вивчені звуки та позначає їх буквами на письмі;</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>застосовує</i> вивчені орфоепічні та орфографічні правила; – правильно <i>вимовляє</i> звуки; – <i>знає</i> алфавіт; – <i>розпізнає</i> в словах ненаголошені й наголошені голосні, тверді і м'які, дзвінки і глухі приголосні; – <i>встановлює</i> призначення букв я, ю, є, ї, щ, позначення на письмі звуків [дж], [дз], [дз']; – <i>ділить</i> слово на склади; – <i>пояснює</i> правила переносу слів, правильно <i>переносить</i> слова з рядка в рядок; – <i>наголошує</i> слова відповідно до орфоепічних норм; – <i>користується</i> орфоепічним словником; – правильно <i>вимовляє</i> склади з наголошеними й ненаголошеними голосними у словах; – <i>має поняття</i> про написання у коренях слів ненаголошених [e], [u], [o] (з допомогою відповідної таблиці або без неї); – <i>довідується</i> з орфоепічного словника про правильну вимову слів і звуків; 	<p>дзвінки й глухі; вимова звуків, що позначаються буквами и, г, х, г, к.</p> <p>Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв.</p> <p>Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ. Позначення на письмі звуків [дж], [дз], [дз'].</p> <p>Склад. Основні правила переносу. Наголос Ознайомлення з орфоепічним словником.</p> <p>Вимова наголошених і ненаголошених голосних звуків та позначення їх на письмі. Ненаголошені голосні [e], [u], [o] в коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом (оглядово).</p> <p>Вимова приголосних звуків та позначення їх на письмі.</p>	<p>людей.</p> <p>Проговорювання скоромовок, виконання артикуляційних вправ.</p> <p>Упорядкування за абеткою імен однокласників, родичів, героїв улюблених мультфільмів, назв вулиць, якими учні ходять тощо.</p> <p>Складання смішинок, речень, підбір рим тощо до слів, вимова яких складна для угорців.</p> <p>Складання й розігрування діалогів із використанням слів, у вимові яких часто трапляються помилки (<i>випадок, черговий, вимова, запитання, завдання</i> та ін.).</p> <p>Колективне опрацювання текстів із словами, у наголошуванні яких трапляються помилки.</p> <p>Переказ художнього тексту з елементами опису (письмово) ***.</p>	<p>мого роду.</p> <p>Традиційна повага до старших. Родинні свята. Домашні обов'язки. «Ой роде наш прекрасний», «Є в кожній дитини матінка єдина», «Мої сімейні обов'язки», «Дозвілля моєї сім'ї».</p> <p>Новорічно-різдвяні свята. Краса зимового лісу. Новорічно-різдвяні традиції українців.</p>	<p>СДМ</p> <p>УВВЖ</p> <p>СГК</p> <p>ЗЗК</p>
---	--	---	--	--

<p>– правильно <i>вимовляє</i> приголосні звуки, зокрема [ɟ], [x], [t], [k];</p> <p>– правильно <i>вимовляє</i> слова зі звуками [ɟ], [t], [x]; слова зі звуками [дж], [дз], [дз'].</p> <p>– <i>розпізнає</i> у словах та на межі слів явища уподібнення;</p> <p>– <i>виявляє</i> різницю між звучанням і написанням слів з уподібненням приголосних;</p> <p>– <i>розпізнає</i> найпростіші випадки спрощення в групах приголосних;</p> <p>– <i>запам'ятовує</i> правильну вимову слів зі спрощенням у групах приголосних;</p> <p>– правильно <i>записує</i> слова, у яких відбулося спрощення;</p> <p>– <i>розпізнає</i> основні випадки чергування голосних звуків;</p> <p>– <i>використовує</i> у мовленні правильні форми слів, застосовуючи знання про чергування голосних звуків;</p> <p>– <i>знає</i> про основні випадки чергування приголосних [ɟ], [к], [х] - [ж], [ч], [ш] - [з'], [ц'], [с'] при словозміні;</p> <p>– <i>вміє застосовувати</i> знання про чергування приголосних при побудові словосполучень та речень;</p> <p>– <i>мотивує</i> основні випадки чергування [у] з [в], [і] з [ї] як <i>засіб</i></p>	<p>Уподібнення приголосних звуків.</p> <p>Спрощення в групах приголосних.</p> <p>Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків (оглядово).</p> <p>Чергування [o] -[a], [e]- [i], [e]- [u]</p> <p>Чергування [o], [e] з [i].</p> <p>Чергування[e] з [o] після <i>ж, ч, ш, й.</i></p> <p><i>И, і</i> після <i>ж, ч, ш, щ</i> та <i>г, к, х</i> у коренях слів.</p> <p>Основні випадки чергування приголосних: [ɟ], [к], [х] - [ж], [ч], [ш] - [з'], [ц'], [с'].</p> <p>Основні випадки чергування у-в, і – ї.</p>	<p>Ознайомлення (практично) з основними випадками чергування голосних та приголосних звуків, уведення форм слова, у якому відбулося чергування у речення за зразком.</p> <p>Написання вітальних листівок***. Робота над виправленням помилок, допущених у письмових роботах.</p> <p>Читання вголос тексту науково-популярного стилю.</p> <p>Короткий твір-розповідь у художньому стилі (усно) ***.</p> <p>Доповнення словосполучень прийменниками.</p>	<p>Мої друзі і товариші. Моя школа, мій клас.</p> <p>«Вірний приятель – то найбільший скарб»,</p> <p>«Шкільна родина»,</p> <p>«Велика родина», «Хто любить людей, того й люди люблять».</p>	
--	--	--	---	--

<p>милозвучності мови і правильно застосовує їх в усному і писемному мовленні; – правильно <i>пише</i> слова з вивченими орфограмами; – <i>розрізняє</i> способи позначення м'якості приголосних на письмі знаком м'якшення та літерами і, я, ю, є; – правильно <i>пише</i> слова зі знаком м'якшення і сполученням букв йо відповідно до вивчених правил; – правильно <i>пише</i> слова з апострофом і знаком м'якшення; – <i>розрізняє</i> два типи подвоєння букв: на позначення збігу однакових приголосних звуків і для позначення подовжених м'яких приголосних; – грамотно <i>пише</i> найбільш уживані слова іншомовного походження; – <i>користується</i> словником іншомовних слів; – <i>знаходить і виправляє</i> орфографічні помилки на вивчені правила; користується різними типами словників.</p>		<p>Позначення м'якості приголосних на письмі буквами ь, і, я, ю, є. Правила вживання знака м'якшення. Правила вживання апострофа. Правильна вимова та написання слів з апострофом.</p> <p>Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків. Написання слів іншомовного походження (практично).</p>	<p>Аудіювання тексту художнього стилю***</p> <p>Правильна вимова слів з буквами ь, і, я, ю, є, виконання артикуляційних вправ. Виразне читання текстів. Уведення слів із запропонованими орфограмами у словосполучення та речення.</p> <p>Стисле переказування змісту побаченого, почутого.</p> <p>Складання речень із запропонованими словами іншомовного походження. Поняття про офіційно-діловий стиль, сферу його застосування. Складання запрошення***.</p>			
<p><i>Учень (учениця):</i> – <i>розрізняє</i> форми слова і спільнокореневі слова, правильно вживає їх у мовленні; – <i>добирає</i> спільнокореневі слова;</p>	<p>26</p>	<p>БУДОВА СЛОВА.СЛОВОТВІР Основні відомості про будову слова і словотвір. Спільнокореневі слова і</p>	<p>Виразне читання речень із спільнокореневими словами. Утворення нових слів за зразком за допомогою різних значущих частин слова.</p>	<p>7</p>	<p>«Моя улюблена тваринка» «Мій чотириногий друг», «Моя</p>	<p>СДМ УВВЖ СГК</p>

<p>– <i>знає</i> основні відомості про морфемну будову слова: основу слова, закінчення змінних слів; корінь, префікс, суфікс та закінчення як значущі частини слова; способи творення слів в українській мові;</p> <p>– <i>відділяє</i> закінчення слів від основи;</p> <p>– <i>членує</i> основу на значущі частини;</p> <p>– правильно й стилістично доцільно <i>використовує</i> слова з урахуванням значення їх морфем;</p> <p>– відповідно до вивчених правил <i>пояснює</i> вимову та правопис префіксів з- (<i>зі-, с-</i>), <i>роз-, без-, а</i> також префіксів <i>пре-, при-, при-</i> та ін.;</p> <p>– правильно <i>пише</i> слова з вивченими префіксами;</p> <p>– <i>визначає</i> спосіб творення відомих слів;</p> <p>– <i>користується</i> словотвірним словником;</p> <p>– <i>добирає</i> приклади, які б ілюстрували різні способи словотворення в українській мові;</p> <p>– <i>утворює</i> нові слова за допомогою найбільш поширених суфіксів та префіксів за зразком;</p> <p>– <i>розпізнає</i> зміни приголосних</p>	<p>форми слова. Основа слова і закінчення змінних слів. Корінь, суфікс, префікс і закінчення – значущі частини слова.</p> <p>Вимова і написання префіксів з- (<i>зі-, с-</i>), <i>роз-, без-, пре-, при-, при-</i>.</p> <p>Змінювання і творення слів Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід слів з однієї частини мови в іншу. Зміни приголосних при творенні іменників і прикметників із суфіксом <i>-ин-</i>.</p>	<p>Побудова речень із словами, різними за будовою. Розрізнення форми одного й того ж слова та спільнокореневих слів (практично). Розрізнення омонімічних значущих частин слова. Визначення значення спільнокореневих слів за допомогою контексту. Складання твору-опису тваринки у художньому стилі***.</p> <p>Утворення нових слів різними способами за зразком.</p> <p>Написання твору-опису за малюнком***</p>	<p>домашня тваринка», «Яку домашню тваринку я хотів(ла) би(б) мати»</p> <p>«Весна-красна вже прийшла...» Весняні традиції. Господарська діяльність людини навесні.</p> <p>Риси характеру. Ким я хочу стати і чому? Які риси характеру я хочу в собі виховати? „Яку людину можна вважати щасливою?“, «Ким я хочу стати й чому?», «Які риси характеру я хочу в собі виховати?» «Мої кишенькові гроші: звідки вони беруться і як я їх</p>	<p>ЗЗК</p> <p>ЗКК</p> <p>КПНТ</p> <p>ПК</p>
---	--	---	--	---

<p>при творенні слів; – <i>утворює</i> нові слова з допомогою префікса <i>пів-</i>; – відповідно до вивчених правил <i>пише</i> слова з <i>пів-</i>; – <i>має поняття про творення і правопис складноскорочених слів</i>; – <i>правильно пише слова з вивченими орфограмами</i>.</p>		<p>Зміни приголосних при творенні прикметників на -ськ- (-зьк-, -цьк-) та іменників на-ство (-зтв-, -цтв-). Написання слів з <i>пів-</i> разом, через дефіс, з апострофом.</p> <p>Творення і правопис складноскорочених слів(оглядово).</p>	<p>Складання усного твору – розповіді за поданою ситуацією***.</p> <p>Написання твору з елементами роздуму***</p> <p>Поняття про публіцистичний стиль, сферу його вживання. Написання замітки***.</p>		<p>витрачаю?»</p> <p>Український народ серед інших народів Європи. Хороший сусід кращий за найближчого родича.</p>	
<p><i>Учень (учениця):</i> повторює вивчені відомості; класифікує й систематизує їх; узагальнює поняття, закономірності, правила й винятки з них; застосовує здобуті знання, уміння, навички і досвід у нових навчальних та життєвих ситуаціях.</p>	<p>6</p>	<p>ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО У 5 КЛАСІ Лексикологія. Будова слова й орфографія. Фонетика й графіка. Орфоепія й орфографія. Синтаксис і пунктуація.</p>	<p>Види роботи. Написання речень і текстів з коментуванням і узагальненням упродовж року орфограм і пунктограм. Читання текстів із дотриманням правил вимови слів та інтонування речень.</p>	<p>1</p>	<p>Неповторність і краса рідного краю. «Красне літечко прийшло»</p>	<p>СДМ</p> <p>ЗКК</p> <p>СГК</p> <p>ЗЗК</p> <p>УВВЖ</p> <p>ІКК</p>

6-й клас

(122 год., 3,5 год на тиждень)

(7 год. – резерв годин для використання на розсуд учителя)

УВАГА! У колонці «Мовленнєва лінія», крім необхідного теоретичного матеріалу, зазначено обов'язкові (виділені позначкою ***) та рекомендовані види роботи.

Рекомендовані види роботи, як і пропонувані теми висловлень, учитель може замінити відповідно до потреб та інтересів конкретного класу.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу		К-сть годин	Соціо-культурна змістова лінія (наскрізні змістові лінії)	Діяльнісна змістова лінія (компетентності)
		Мовна змістова лінія	Мовленнєва змістова лінія			
<p><i>Учень (учениця):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>знає</i>, чому українську мову вважають гарною та багатою; – <i>добирає</i> з поетичних та прозових художніх творів, публіцистичних праць чи з фольклору висловлювання про красу та багатство української та рідної мови; 	1	<p>Вступ Краса і багатство української мови.</p>	<p>Види мовленнєвої діяльності. Усне і писемне мовлення. Основні правила спілкування</p>		<p>Краса й багатство рідної мови. «Чистіша від сльози вона хай буде», «Ой, яка чудова українська мова!», «Мова моя батьківська, материнська» (В.Бичко).</p>	
<p><i>Учень (учениця):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>знає</i>, що таке мовленнєве спілкування, усне та писемне мовлення; – <i>розрізняє</i> види мовленнєвої діяльності; – <i>знає</i> основні відомості про текст; стилі мови і типи мовлення; 	1		<p>Найважливіші відомості про спілкування і мовлення Уявлення про спілкування і мовлення; види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо). Адресат мовлення; монологічне і діалогічне мовлення; усне і писемне</p>	20		<p>СДМ СГК ЗКК</p>

<p>– <i>уміє</i> складати висловлювання відповідно до запропонованої ситуації спілкування, враховуючи при цьому найважливіші вимоги до мовлення, адресат мовлення;</p> <p>– <i>здійснює</i> всі види мовленнєвої діяльності відповідно до словникового запасу;</p> <p>– <i>дотримується</i> основних правил спілкування;</p> <p>– під час сприймання чужого мовлення уважно <i>слухає</i>, <i>орієнтується</i> в ситуації спілкування;</p> <p>– <i>складає</i> первинне уявлення про зміст почутого;</p> <p>– <i>розрізняє</i> на основі прослуханого жанри мовлення (казки, оповідання, вірші та ін.); тип мовлення (розповідь, опис, роздум); стиль мови (розмовний, художній, науковий, публіцистичний);</p> <p>– <i>виконує</i> після прослуховування завдання, запропоновані вчителем;</p> <p>– <i>визначає</i> тему й основну думку тексту, основну і другорядну інформацію; за допомогою вчителя визначає причиново-наслідкові зв'язки у тексті.</p> <p>– <i>розуміє</i> основний зміст доступних текстів, різних за</p>		<p>мовлення; основні правила спілкування.</p> <p>Ознайомлення з найважливішими вимогами до мовлення (змістовність, доречність, точність, логічна послідовність, виразність, правильність та ін.).</p> <p>Аудіювання Сприймання на слух, розуміння нескладних текстів, що належать до вивчених типів, стилів і жанрів мовлення.</p> <p>Говоріння Стисле переказування змісту прочитаного, побаченого, почутого. Створення діалогічних та монологічних висловлювань відповідно до серії малюнків, запропонованої ситуації спілкування.</p> <p>Читання Розвиток техніки читання вголос та мовчки на основі матеріалу, що вивчається, розуміння самостійно прочитаних нескладних текстів, що належать до відомих учням жанрів літератури, стилів, видів мовлення.</p>		
---	--	--	--	--

<p>комунікативним призначенням: повідомлень, запрошень, привітань, інформацій, листів, теле-, радіопередач тощо.</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>складає</i> діалог певного обсягу відповідно до визначеної ситуації спілкування; – <i>досягає</i> комунікативної мети; – <i>передає</i> зміст прочитаного, побаченого або почутого, висловлюючи та мотивуючи своє ставлення до осіб, подій, явищ, про які йде мова, з використанням допоміжних матеріалів або без них; – <i>відтворює</i> запропоновані вчителем зразки зв'язних висловлювань; – <i>вносить</i> зміни до поданих висловлювань; – <i>бере участь</i> в обговоренні нескладних питань, висловлює власну думку; – стисло <i>переказує</i> зміст прочитаного з допомогою поданого плану або допоміжних матеріалів; – виразно <i>читає</i> тексти різних стилів мови, типів, жанрів мовлення з достатньою швидкістю, плавно, з гарною дикцією, відповідно до орфоепічних норм; – <i>визначає</i> і <i>запам'ятовує</i> 		<p>Письмо Побудова письмових текстів (нотатки, план, лист, привітання, оголошення, діалог, переказ, а також твір-опис приміщення на основі особистих вражень у науковому стилі, твір-опис природи за картиною у художньому стилі, твір-оповідання на основі побаченого.</p>		
---	--	---	--	--

<p>сформульовані до тексту запитання, завдання;</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>оцінює</i> прочитаний текст з погляду його змісту, форми, задуму;– <i>користується</i> словниками та іншою довідковою літературою;– <i>дотримується</i> вимог до читання. <p>– <i>складає</i> усні та письмові твори (вказаних у програмі видів) за простим планом, обираючи відповідний до ситуації спілкування та задуму стиль мови (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий); тип мовлення (у тому числі опис приміщення і природи), жанри мовлення (оповідання на основі побаченого, повідомлення), мовні засоби, ураховуючи особливості ситуації спілкування, відповідно до заданої структури (вступ, основна частина, кінцівка), комунікативного завдання;</p> <ul style="list-style-type: none">– <i>перекладає</i> з угорської мови на українську нескладні тексти зі словником і без нього на основі вивчених слів та словосполучень;– <i>дотримується</i> вимог до писемного мовлення, вдосконалює та редагує написане.						
---	--	--	--	--	--	--

<p><i>Учень (учениця):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>знає</i>, що вивчають фонетика і орфоєпія, графіка і орфографія; – <i>знає</i> алфавіт; – <i>знає</i> та <i>застосовує</i> вивчені орфоєпічні та орфографічні правила; – правильно <i>вимовляє</i> звуки і позначає їх буквами на письмі; – <i>розрізняє</i> в словах ненаголошені й наголошені голосні, тверді й м'які, дзвінки і глухі приголосні; – правильно <i>позначає</i> звуки буквами; – <i>ділить</i> слово на склади; пояснює правила переносу слів; правильно <i>наголошує</i> слова; – <i>розрізняє</i> способи позначення м'якості приголосних на письмі знаком м'якшення та літерами <i>і, я, ю, є</i>; – правильно <i>вимовляє і пише</i> слова з апострофом; – грамотно <i>пише</i> найбільш уживані слова іншомовного походження; – <i>знаходить і виправляє</i> орфографічні помилки на вивчені правила; – <i>користується</i> різними типами словників. – <i>знає</i>, що вивчають лексика, фразеологія; відомості про 	<p>16</p>	<p>Повторення та узагальнення вивченого Звуки мови і знаки письма. Склад і наголос. Голосні та приголосні звуки. Вимова голосних звуків та їх позначення на письмі.</p> <p>Вимова і написання слів з апострофом. Правопис іншомовних слів.</p> <p>Лексика і фразеологія Однозначні і багатозначні слова. Вживання багатозначних слів у</p>	<p>Виразне читання текстів відповідно до орфоєпічних вимог. Складання речень і словосполучень із запропонованими словами. Озвучення ілюстрацій, фотографій, ситуативних малюнків, відеороликів. Наголошування слова відповідно до орфоєпічних правил.</p> <p>Складання діалогів відповідно до визначеної ситуації****.</p> <p>Побудова речень із багатозначними словами. Використання у розмові,</p>	<p>2</p>	<p>Природа рідного краю.</p> <p>«Люблю тебе, мій рідний краю, мов до матері я горнусь» <i>(В. Гренджа-Донський)</i></p> <p>Мальовнича осінь.</p>	<p>СДМ</p> <p>ЗКК</p> <p>СГК</p> <p>ЗЗК</p> <p>УВВЖ</p> <p>ІКК</p>
--	------------------	---	--	-----------------	---	--

<p>лексичне значення слова, синоніми, антоніми, омоніми, пряме і переносне значення слова, найпоширеніші українські фразеологізми;</p> <ul style="list-style-type: none"> - за допомогою вчителя розрізняє загальноновживані та найбільш поширені стилістично забарвлені слова; - <i>пояснює</i> лексичне значення загальноновживаних слів; - <i>знаходить</i> у тексті й доречно використовує в мовленні категорії слів; - <i>пояснює</i> значення найпоширеніших українських фразеологізмів і <i>використовує</i> їх у мовленні - <i>користується</i> різними видами словників. - <i>знає</i>, що вивчають синтаксис і пунктуація; що таке словосполучення; основні відомості про просте і складне речення; головні та другорядні члени речення; однорідні члени речення; звертання, пряму мову, діалог; вивчені пунктуаційні правила; - <i>виділяє</i> словосполучення у реченнях; - <i>визначає</i> у словосполученнях головне і залежне слово; - <i>складає</i> словосполучення, 		<p>прямому і переносному значення. Загальноновживані (нейтральні) й стилістично забарвлені слова (загальне поняття). Омоніми. Синоніми. Антоніми. Фразеологізми.</p> <p>Синтаксис і пунктуація</p> <p>Словосполучення Головне і залежне слово у словосполученні.</p>	<p>коротких висловлюваннях загальноновживаних та стилістично забарвлених слів.</p> <p>Створення речень і текстів різних стилів з використанням антонімів та омонімів.</p> <p>Відповіді на запитання за змістом прослуханого чи прочитаного тексту.</p> <p>Робота з деформованим текстом.</p> <p>Виразне читання текстів різних стилів з урахуванням вікових особливостей учнів.</p> <p>Побудова речень і словосполучень різних типів.</p> <p>Відповіді на запитання за змістом прослуханого чи прочитаного тексту.</p> <p>Продовження розповіді, тексту за поданим початком.</p>		<p>Мій рідний край.</p> <p>«Усе, що рідне, хай нам буде найдорожче і святе» (Ю.Шкрумеляк)</p>	
--	--	--	--	--	---	--

<p>уникаючи помилок у формі залежного слова;</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>виділяє</i> речення у тексті; – <i>знаходить</i> у реченні граматичну основу; – <i>розрізняє</i> види речень за метою висловлювання і правильно вживає їх у мовленні; – <i>використовує</i> необхідні розділові знаки у кінці речень, читає їх з відповідною інтонацією; – <i>знаходить</i> у реченні головні члени; – <i>визначає</i>, якими частинами мови вони виражені; – <i>визначає</i> у реченні другорядні члени; – поширює запропоновані речення другорядними членами; – <i>будує</i> поширені та непоширені речення відповідно до ситуації мовлення; – <i>виділяє</i> у реченні однорідні члени; – <i>пояснює</i> вживання розділових знаків у запропонованих реченнях з однорідними членами; – правильно <i>ставить</i> розділові знаки у реченнях з однорідними членами; – <i>інтонує</i> речення з однорідними членами; – <i>знаходить</i> звертання і вставні 	<p>Речення Граматична основа речення. Види речень за метою висловлювання. Оклічні речення. Розділові знаки в кінці речення.</p> <p>Головні члени речення: підмет і присудок.</p> <p>Другорядні члени речення: додаток, означення, обставина.</p> <p>Речення з однорідними членами. Кома між однорідними членами речення.</p> <p>Речення із звертаннями та вставними словами</p>	<p>Побудова простих речень відповідного типу. Складання запитань за змістом почутого чи прочитаного тексту.</p> <p>Поширення поданих речень. Трансформація речень відповідно до мети висловлювання. Правильне інтонування речення відповідно до мети висловлювання і емоцій, що передаються.</p> <p>Озвучення ілюстрацій, відеороликів та мультфільмів.</p> <p>Виготовлення реклами для власного населеного пункту.</p> <p>Виразне читання речень з ускладнювальними елементами.</p> <p>Складання речень з ускладнювальними елементами за зразком. Переклад текстів з угорської мови українською.</p>	<p>Фінансово грамотний споживач. Як правильно робити покупки, отримувати послуги?</p>	
---	--	---	---	--

<p>слова; правильно використовує в мовленні та інтонуює речення зі звертаннями, вставними словами; – правильно <i>вживає</i> розділові знаки при звертаннях, вставних словах; – <i>пояснює</i>, чим відрізняються складні речення від простих; встановлює межі простих речень, що входять до складу складного; – правильно <i>ставить</i> розділові знаки; – <i>знаходить</i> слова автора, пряму мову, діалог, розрізняє їх; виразно <i>читає</i> тексти з прямою мовою, діалогом; – <i>будує</i> речення із прямою мовою, правильно ставить розділові знаки при прямій мові, діалозі; <i>знаходить</i> і виправляє помилки на вивчені правила.</p>		<p>Розділові знаки при звертаннях і вставних словах.</p> <p>Складне речення. Розділові знаки у складному реченні.</p> <p>Пряма мова і діалог. Розділові знаки при прямій мові та при діалозі.</p>	<p>Складання діалогів, інтерв'ю (з урахуванням лексичного запасу учнів). Озвучування знайомих мультфільмів українською мовою.</p>			
<p><i>Учень (учениця):</i> – <i>знає</i>, що вивчає морфологія; – <i>розпізнає</i> частини мови за істотними лексичними і граматичними ознаками; – <i>знає</i> значення іменника, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль; основні способи творення іменників; вивчені орфографічні правила; – <i>розпізнає</i> іменники, визначає їх граматичні ознаки; розрізняє</p>	<p>75 22</p>	<p>Морфологія. Орфографія Поняття про частини мови.</p> <p>Іменник Іменник як частина мови. Значення, граматичні ознаки, синтаксична роль. Іменники, що означають назви істот і неістот (повторення), загальні і власні назви.</p>	<p>Виразне читання текстів з різними частинами мови.</p> <p>Складання речень з іменниками. Уведення у речення назв істот та неістот. Розповідь про предмети та істот, які оточують учнів вдома, у школі, на вулиці тощо. Докладний переказ тексту з елементами опису природи***.</p>	<p>4</p>	<p>Родинні обереги – джерело національного духу. «Мережила скатертину», «Рушнички ви мої, рушнички...», «Сорочку мати вишила мені червоними і</p>	

<p>назви істот та неістот, загальні та власні назви; – розрізняє рід іменників, правильно використовує іменники різного роду у мовленні; – правильно будує словосполучення з іменниками різних родів; – розрізняє іменники в однині та множині; – правильно утворює форму множини; – правильно вживає іменники у формі однини та множини у мовленні; – знає функції відмінків у мовленні; – правильно відмінює іменники за зразком, розрізняє іменники твердої та м'якої груп; – правильно вживає форму кличного відмінка при звертанні, – уводить слова у речення, правильно добираючи відмінкову форму іменника. – розрізняє незмінювані іменники; уводить їх у словосполучення та речення; – знає основні правила правопису іменників; – знаходить і обґрунтовує вивчені орфограми;</p>	<p>Рід іменників. Іменники спільного роду. Способи вираження роду.</p> <p>Число іменників (повторення). Іменники, що мають форму тільки однини або тільки множини.</p> <p>Відмінки іменників. Кличний відмінок в українській мові. Поділ іменників на відміни. Типи відмін іменників. Відмінювання іменників I, II, III, IV відмін. Особливості відмінювання іменників, що вживаються тільки в множині.</p> <p>Незмінювані іменники.</p> <p>Правопис іменників. Велика буква і лапки у власних назвах. <i>Не</i> з іменниками. Букви <i>-а (-я), -у (-ю)</i> в закінченнях іменників</p>	<p>Читання мовчки ***.</p> <p>Складання речень з іменниками різних родів, у різних формах числа. Складання переліку покупок у супермаркеті, на базарі, у промисловому магазині. Вибір товару в інтернет-магазині, спілкування з консультантом.</p> <p>Оформлення замовлення у кафе чи ресторані. Діалог з продавцем чи офіціантом.</p> <p>Складання речень з іменниками у різних відмінках. Робота з деформованим текстом (зміна відмінкової форми іменників, вживання іменників у потрібному відмінку). Твір-опис за репродукцією у художньому стилі***.</p> <p>Знайомство з людьми. Складання реєстру магазинів, фірм, організацій рідного мікрорайону, села, вулиці. Відповіді на питання за змістом прослуханого чи прочитаного тексту. Складання запитань до</p>	<p>чорними нитками...» (Д.Павличко).</p> <p>«Люблю тебе, мій рідний краю, мов до матері я горнусь...»</p> <p>«Земля – наш рідний дім»</p>	
--	--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – правильно <i>пише</i> слова з вивченими орфограмами; – <i>знаходить і виправляє</i> в чужому і своєму тексті помилки; – правильно <i>утворює</i> та <i>записує</i> чоловічі та жіночі імена по батькові, <i>відмінює</i> їх відповідно до правопису. 		<p>чоловічого роду у родовому відмінку II відміни (оглядово). Букви <i>е, и, і</i> в суфіксах <i>-ечок, -ечк-, -ичок-, -ичк-, -инн(я), -енн(я), -н(я)-, -инн(я), -ив(о), -ев(о)</i>. Написання і відмінювання чоловічих та жіночих імен по батькові.</p>	<p>прослуханого чи прочитаного тексту. Складання власного родоводу з додержанням правил написання чоловічих та жіночих імен по батькові. Утворення імен по батькові від знайомих імен.</p>		<p>Збереження народних традицій. «Щедрик, щедрик, щедрівочка...»</p>	
<p><i>Учень (учениця):</i> <i>знає</i> значення прикметника, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль; основні способи творення прикметників; вивчені орфографічні правила;</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>розпізнає</i> прикметники, визначає граматичні ознаки прикметників; – <i>узгоджує</i> прикметник у роді, числі, відмінку з іменником; – правильно <i>будує</i> словосполучення з прикметниками; – <i>визначає</i> розряди прикметників за значенням з допомогою учителя; правильно <i>використовує</i> прикметники і їхні форми у мовленні; – <i>знає</i>, які прикметники можуть утворювати ступені порівняння; – правильно <i>утворює</i> вищий та найвищий ступені порівняння прикметників, <i>вживає</i> ступені 	<p>14</p>	<p>Прикметник Прикметник як частина мови. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Способи творення прикметників.</p> <p>Якісні, відносні та присвійні прикметники (оглядово).</p> <p>Ступені порівняння прикметників. Творення форм вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників.</p>	<p>Читання текстів різних стилів, відповіді на запитання за змістом прочитаного, складання запитань до тексту. Побудова речень з прикметниками, узгодження прикметника з іменником у роді, числі відмінку.</p> <p>Діловий стиль. Складання листа***. Складання привітання</p> <p>Виконання вправ з деформованим текстом.</p> <p>Вживання форм ступенів порівняння прикметників для порівняння предметів. Уведення прикметників вищого та найвищого ступенів у речення та текст.</p>	<p>3</p>	<p>Звичаї в сім'ї, стосунки з оточуючими.</p> <p>«Ой, роде наш красний», «Люди, з яких я беру приклад», «Любить людей мене навчила мати...» (<i>В.Симоненко</i>),</p> <p>Національне та культурне відродження. «Про що розповідає</p>	<p>СДМ ЗКК СГК ЗЗК УВВЖ ІКК</p>

<p>порівняння у власному мовленні; – <i>знає</i> правила відмінювання прикметників, розрізняє прикметники твердої та м'якої групи; <i>застосовує</i> їх при побудові словосполучень та речень. – <i>знає</i> основні правила правопису прикметників; – <i>знаходить</i> вивчені орфограми і пояснює їх за допомогою правил; – правильно <i>пише</i> слова з вивченими орфограмами; – правильно <i>пише</i> складні прикметники; – <i>знаходить</i> і <i>виправляє</i> помилки на вивчені правила.</p>		<p>Прикметники твердої та м'якої груп, їх відмінювання.</p> <p>Правопис прикметників. <i>Не</i> з прикметниками. Знак м'якшення та літера <i>е, у</i> в суфіксах на означення пестливості і неповного виявлення ознаки: <i>-еньк-, -есеньк-, -ісіньк-, -юсіньк-, -уват-, -юват-</i>. Букви <i>е, о, и, і</i> у прикметникових суфіксах <i>-ев-, (-єв-), -ов-, -ин-, -ін, -ичн-, -ічн-</i>. Знак м'якшення у суфіксах <i>-ськ-, -зьк, -цьк</i> (<i>повторення</i>). Одна і дві букви <i>н</i> у прикметниках. Написання складних прикметників разом і через дефіс.</p>	<p>Порівняння предметів за допомогою ступенів порівняння прикметників.</p> <p>Використання слів зі зменшено-пестливими суфіксами для вираження почуттів, вражень від людей, тварин, одягу, подій тощо.</p>		<p>старенька хата?»</p>	
<p><i>Учень (учениця):</i> – <i>знає</i> значення числівника, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль; – <i>розпізнає</i> числівники, розрізняє групи числівників за значенням та будовою, - <i>визначає</i> граматичні ознаки числівника, правильно утворює відмінкові форми числівників і вживає їх у мовленні;</p>	<p>10</p>	<p>Числівник Числівник як частина мови. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробові, збірні, неозначено-кількісні) та порядкові. Числівники прості, складні і складені. Відмінювання кількісних числівників. Відмінювання порядкових числівників.</p>	<p>Використання числівників у мовленні для оформлення запитань щодо часу, вартості, віку тощо. Складання речень з числівниками різних типів.</p> <p>Діловий стиль. План роботи***. Оголошення***</p> <p>Складання діалогів з використанням числівників на тему «Покупки у магазині»,</p>	<p>6</p>	<p>Фінансово грамотний споживач. Де і як краще робити покупки? Мої права та обов'язки під час здійснення покупок.</p>	

<p>– <i>знає</i> правила написання числівників; – правильно <i>пише</i> слова з вивченими орфограмами, <i>знаходить</i> і <i>виправляє</i> помилки на вивчені правила; – враховує відмінності у написанні складних числівників в українській та угорській мовах; – правильно <i>вживає</i> числівники на позначення дат, часу (годин); – <i>виправляє</i> помилкові конструкції на позначення часу (годин); – правильно <i>поєднує</i> числівники з іменниками; – враховує відмінності у вживанні і написанні дат в українській та угорській мовах; – <i>будує</i> речення, діалоги, тексти на задану тему, використовуючи виражальні можливості числівників.</p>		<p>Правопис числівників (Знак м'якшення на кінці числівників та перед закінченням у непрямих відмінках, правопис складених числівників, написання разом порядкових числівників з <i>-тисячний</i>).</p> <p>Правильне вживання числівників для позначення дат, часу (годин). Зв'язок числівників з іменниками.</p>	<p>«З'ясування відстані до певних об'єктів, населених пунктів», опис дороги з дому до школи з використанням правильних відмінкових форм числівників, Узгодження числівників з іменниками (практично).</p> <p>Складання усного твору-опису приміщення (за власними спостереженнями) ***. Написання письмового переказу тексту художнього стилю***.</p> <p>Аудіювання тексту***. Переклад тексту з угорської на українську мову</p> <p>Написання переказу тексту з елементами опису приміщення***.</p>			
<p><i>Учень (учениця):</i> – <i>знає</i> значення, морфологічні ознаки та синтаксичну роль займенника; утворення неозначених і заперечних займенників вивчені орфографічні правила; – <i>розпізнає</i> займенники; розрізняє розряди займенників,</p>	<p>9</p>	<p>Займенник Займенник як частина мови. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників: особові, зворотний, присвійні, вказівні, питальні, заперечні, відносні; неозначені й означальні (оглядово).</p>	<p>Читання текстів різних стилів, що містять займенники. Відповіді на запитання до текстів із використанням займенників. Побудова речень із займенниками різних типів. Складання усного переказу</p>	<p>5</p>	<p>Земля – наш спільний дім. Єдність людини і природи. «Захистімо планету», «Що я можу зробити, щоб моя земля стала кращою».</p>	<p>СДМ ЗКК СГК ЗЗК</p>

<p>визначає їх граматичні ознаки, правильно вживає займенники у мовленні;</p> <p>– правильно <i>відмінює</i> займенники різних розрядів; – <i>уживає</i> займенники <i>ви, вам</i> у ввічливому значенні при звертанні до однієї особи, пише ці займенники з великої букви у займенниках на вираження пошани; – <i>знаходить</i> вивчені орфограми і <i>пояснює</i> їх за допомогою орфографічних правил; правильно <i>пише</i> слова з вивченими орфограмами; – <i>знаходить</i> і <i>виправляє</i> помилки на вивчені правила.</p> <p>– <i>знає</i> значення, морфологічні ознаки та синтаксичну роль дієслова; – <i>розпізнає</i> дієслова, визначає їх граматичні ознаки, правильно <i>вживає</i> форми дієслів у мовленні;</p> <p>– <i>розрізняє</i> дієслова доконаного та недоконаного виду; – <i>має поняття</i> про перехідність</p>	<p>20</p>	<p>Творення заперечних та неозначених займенників.</p> <p>Відмінювання займенників.</p> <p>Правопис займенників. Написання прийменників із займенниками. <i>Н</i> в особових займенниках 3-ї особи після прийменників. Дефіс у неозначених займенниках. <i>Ні</i> в заперечних займенниках.</p> <p>Дієслово Дієслово як частина мови. Значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: неозначена форма дієслова (інфінітив), особові форми, дієприкметник, дієприслівник, дієслівні форми на <i>-но, -то</i>. Доконаний і недоконаний вид дієслова. Перехідні і неперехідні дієслова (оглядово). Час дієслова. Минулий час. Зміна дієслів у минулому часі. Теперішній час. Майбутній час. Дієвідмінювання дієслів</p>	<p>тексту наукового стилю***.</p> <p>Написання твору-роздуму про вчинки людей на основі власних спостережень***. Складання нотаток. Замітка в блог, сторінку в соціальній мережі***. Написання твору-оповідання на основі побаченого***.</p> <p>Аудіювання та читання текстів, що містять різні форми дієслова. Переказ текстів, що містять розповідь чи опис процесу діяльності. Складання текстів про свій день, виготовлення якого-небудь цікавого предмету, опис видів власної діяльності у певних ситуаціях. Вживання особових форм дієслів у власному мовленні.</p> <p>Розповідь про минулі та майбутні події, опис подій, що відбуваються у реальному часі.</p>	<p>Збереження народних традицій.</p> <p>«Мое улюблене свято».</p> <p>Світ моїх захоплень. «Пізнай самого себе», «Чи вміємо ми спілкуватися?», «Мое захоплення», «Не одежа красить чоловіка, а добрі справи», «Не земля родить, а руки».</p>	<p>УВВЖ</p> <p>ІКК</p>
--	-----------	---	---	--	--------------------------------------

<p>та неперехідність дієслів; – <i>утворює</i> часові форми дієслова, правильно <i>застосовує</i> їх відповідно до мети висловлювання; – <i>дотримується</i> правил чергування приголосних під час творення часових форм дієслова;</p> <p>– <i>розрізняє</i> дієслова різних способів, вміє утворювати умовний та наказовий спосіб дієслів, правильно <i>застосовує</i> їх у мовленні; – <i>розрізняє</i> у текстах безособові дієслова, знає їх функції у мовленні; – <i>знає</i> вивчені орфографічні правила; – <i>знаходить</i> вивчені орфограми і пояснює їх за допомогою правил; – правильно <i>пише</i> слова з вивченими орфограмами; – <i>знаходить</i> і <i>виправляє</i> помилки на вивчені правила.</p>		<p>теперішнього часу. Дієвідмінювання дієслів майбутнього часу. Чергування приголосних під час утворення особових форм дієслова. Дієслова I та II дієвідміни. Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Творення дієслів умовного способу. Творення дієслів наказового способу. Безособові дієслова.</p> <p>Правопис дієслів <i>Не</i> з дієсловами. Букви е, и в особових закінченнях дієслів I та II дієвідмін. Знак м'якшення у дієсловах наказового способу</p>	<p>Діалог на тему «Візит до лікаря з попереднім записом».</p> <p>Озвучення відеороликів, мультфільмів, ситуативних малюнків.</p> <p>Складання письмових мікро-висловлень, які містять відмову від пропозиції, яка загрожує життю або здоров'ю людини, з використанням заперечних частки не з дієсловами (безпека спілкування в соцмережах).</p>			
<p><i>Учень (учениця):</i> – <i>знає</i> основні орфограми у вивчених частинах мови; – <i>знаходить</i> у тексті й характеризує за граматичними ознаками вивчені частини мови;</p>	<p>3</p>	<p>Повторення вивченого у 6 класі</p>	<p>Види роботи Використання різних видів роботи і комунікативних завдань (на розсуд учителя), які впродовж року виявилися найбільш ефективними та</p>		<p>Єдність людини і природи. Безпечна поведінка на природі.</p>	<p>СДМ ЗКК СГК</p>

правильно <i>використовує</i> їх у власному мовленні; – <i>знаходить</i> лексичні й граматичні помилки в тексті, <i>виправляє й пояснює</i> їх; – <i>складає</i> усні й письмові висловлення, доречно використовуючи вивчені мовні засоби, обґрунтовує вибір їх.			зацікавили учнів. Розгадування мовних загадок, кросвордів. Складання кросвордів.			ЗЗК УВВЖ ІКК
--	--	--	--	--	--	--------------------

7-й клас

(88 год., 2,5 год на тиждень)

(3 год. – резерв годин для використання на розсуд учителя)

УВАГА! У колонці «Мовленнєва лінія», крім необхідного теоретичного матеріалу, зазначено обов'язкові (виділені позначкою ***) та рекомендовані види роботи.

Рекомендовані види роботи, як і пропонувані теми висловлень, учитель може замінити відповідно до потреб та інтересів конкретного класу.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу		К-сть годин	Соціо-культурна змістова лінія (наскрізні змістові лінії)	Діяльнісна змістова лінія (компетентності)
		Мовна змістова лінія	Мовленнєва змістова лінія			
Учень: – <i>володіє</i> відомостями про усне та писемне мовлення, мовленнєве спілкування; – <i>розрізняє</i> види мовленнєвої діяльності; – <i>знає</i> основні відомості про текст і стилі мовлення; – <i>орієнтується</i> в мовленнєвій ситуації та сферах спілкування;	1		Повторення вивченого про спілкування і мовлення; види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо); різновиди читання (вивчальне, вибіркоче), аудіювання; говоріння (монологічне і діалогічне мовлення); основні правила спілкування.			СДМ СТК ЗКК

<p>– здійснює усі види мовленнєвої діяльності;</p> <p>– <i>дотримується</i> основних етичних правил спілкування, вимог до культури мовлення (доречно вживає слова, що їх вимагають норми етикету, уважно, не перебиваючи, слухає співрозмовника, ввічливий, переконливо і тактовно відповідає на запитання та ін.);</p> <p>– <i>визначає</i> тему й основну думку доступного за змістом тексту;</p> <p>– <i>ділить</i> текст на частини, самостійно складає до нього план;</p> <p>– <i>стисло</i>, вибірково або докладно <i>передає</i> зміст прочитаного або почутого тексту (усно та письмово) відповідно до словникового запасу;</p> <p>– <i>розрізняє</i> стиль мови у запропонованому вчителем чи самостійно обраному тексті (розмовний, художній, науковий, офіційно-діловий, публіцистичний);</p> <p>– <i>відтворює</i> готові тексти різних стилів; переказує їх за самостійно складеним простим або складним планом;</p> <p>– <i>добирає</i> мовні засоби відповідно до задуму висловлювання і стилю мови;</p>		<p>Вимоги до культури мовлення: змістовність, логічна послідовність, виразність, точність, доречність, правильність та ін.</p> <p>Повторення вивченого про текст.</p> <p>Стилi мови. Поняття про публіцистичний стиль мови.</p> <p>Простий і складний план власного висловлювання.</p>		
--	--	--	--	--

<p>– <i>створює</i> власні висловлювання публіцистичного стилю за попередньо складеним простим чи складним планом.</p>						
<p>Учень: – <i>уважно слухає</i> та <i>запам'ятовує</i> почуте; – <i>уміє</i> виділяти основну думку тексту, ділити його на логічно завершені частини, визначати головне та другорядне в тексті; – <i>визначає</i> тип, стиль та жанр прослуханого тексту; – після прослуховування тексту <i>дає відповіді</i> на запитання, запропоновані вчителем, <i>висловлює</i> свою точку зору з приводу почутого, <i>узагальнює</i> власні висновки; – <i>стисло</i> чи <i>вибірково відтворює</i> зміст почутого.</p>			<p>Види мовленнєвої діяльності: Аудіювання (сприймання на слух та розуміння текстів різних типів (опис, розповідь, роздум), стилів (художній, публіцистичний, науково-популярний, розмовний) і жанрів (оповідання, новела, вірш, стаття тощо), запропонованих учителем та почутих по радіо- чи в телеєфірі.</p>			
<p>Учень: – <i>створює</i> власні висловлювання та веде бесіду, використовуючи мовний матеріал, засвоєний на уроках мови та літератури, відповідно до ситуації мовлення; – <i>відповідає</i> на поставлені йому запитання повними реченнями; – <i>обмінюється</i> думками у межах засвоєного мовного матеріалу; – логічно і послідовно <i>висловлюється</i> з теми відповідно до навчальної ситуації, а також</p>			<p>Говоріння Докладний, стислий та вибірковий переказ почутих і прочитаних текстів, створення діалогічних та монологічних висловлювань різних типів, стилів і жанрів мовлення.</p>			

<p>передає зміст, побаченого, почутого або прочитаного; – <i>встановлює і підтримує</i> спілкування із співрозмовником у межах визначеної тематики і сфер спілкування; – <i>доповнює й уточнює</i> сказане співрозмовником; – використовуючи формули мовленнєвого етикету, <i>розпочинає</i> розмову та <i>доводить</i> її до логічного завершення; – <i>знаходить та виправляє</i> мовленнєві помилки у власному висловлюванні; – <i>дотримується у процесі говоріння мовленнєвого етикету.</i></p>						
<p>Учень: – <i>читає</i> вголос та мовчки запропоновані тексти різних типів, повністю осмислюючи зміст прочитаного; – <i>користується</i> словником та іншою довідковою літературою для з'ясування незрозумілих слів чи частин тексту; – <i>виділяє</i> в тексті тему й основну думку, ділить його на частини; <i>визначає</i> в тексті головне та другорядне, <i>складає</i> до тексту план (простий чи складний); – докладно, стисло чи вибірково</p>			<p>Читання Робота над удосконаленням техніки читання мовчки та вголос текстів різних типів, стилів та жанрів мовлення, розуміння прочитаного тексту, розвиток вміння виділяти головне та другорядне у тексті. Виразне читання текстів художнього стилю.</p>			

<p><i>передає</i> зміст прочитаного; – за допомогою прочитаного <i>отримує</i> корисну інформацію як на уроках, так і в побуті; – дотримується вимог до читання.</p>					
<p>Учень: – <i>уміє</i> скласти простий та складний план до прочитаного чи почутого тексту, а також до власного висловлювання; – <i>робить</i> нотатки; – <i>пише</i> листи, замітки інформаційного характеру до газети, розписки, повідомлення, письмові твори (вір-опис, вір-розповідь, вір-роздум), дотримуючись вимог до складання творів, <i>висловлює</i> в них власну думку про певну подію, ситуацію; – <i>робить</i> переклад українською та угорською мовою нескладних текстів різних стилів мовлення, використовуючи знання про особливості мовних конструкцій в українській та угорській мовах; – дотримується вимог до писемного мовлення, вдосконалює написане.</p>			<p>Письмо Побудова письмових текстів різних типів (розповідь, опис, роздум). Складання плану та нотаток до прочитаного чи почутого тексту. Складання коротких ділових документів (лист, розписка), написання замітки інформаційного характеру до газети, повідомлення, письмового твору), переклад текстів угорською та українською мовою</p>		
<p>Учень: – <i>розрізняє</i> поняття літературна мова та діалекти; – <i>дотримується</i> норм</p>	<p>10 1</p>	<p>ВСТУП Поняття про українську літературну мову.</p>	<p>Читання текстів – яскравих зразків літературної мови. Відповідь на питання за змістом прочитаного.</p>	<p>Мова – скарбниця духовності народу. Мова як</p>	<p>СДМ ЗКК</p>

<p>літературної мови у мовленні;</p> <p>– <i>знає</i> поняття словосполучення, речення; вміє пояснити відмінність між ними, розрізняє їх на практиці;</p> <p>– практично <i>розрізняє</i> просте речення, складне речення, однорідні члени речення, звертання;</p> <p>– <i>уміє</i> пояснити та <i>вживає</i> основні пунктограми, вивчені раніше;</p> <p>– <i>знає</i> основні способи словотворення; <i>уміє</i> утворювати нові слова, використовуючи різні способи словотвору;</p> <p>– <i>уміє</i> пояснити орфограми при творенні нових слів;</p> <p>– <i>добирає</i> до слів спільнокореневі слова; <i>розрізняє</i> спільнокореневі слова та форми одного й того ж слова;</p> <p>– <i>розрізняє</i> у текстах іменник, прикметник, числівник та займенник;</p> <p>– правильно <i>утворює</i> та <i>вживає</i> відмінкові форми іменника, прикметника, числівника та займенника;</p> <p>– <i>узгоджує</i> іменник та прикметник у роді, числі, відмінку;</p> <p>– <i>виконує</i> їх морфологічний</p>	<p>9</p>	<p>ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО У 5-6 КЛАСАХ</p> <p>Словосполучення та речення, розділові знаки у вивчених синтаксичних конструкціях.</p> <p>Способи творення слів.</p> <p>Частини мови (іменник, прикметник, числівник, займенник).</p> <p>Дієслово.</p>	<p>Складання нотаток, простого плану тексту.</p> <p>Висловлення власної думки щодо питання, яке обговорюють (з урахуванням лексичного запасу учнів).</p> <p>Повторення вивченого про текст. Простий та складний план власного висловлювання.</p> <p>Утворення слів за допомогою різних значущих частин, уведення їх у речення.</p> <p>Аудіювання та читання текстів.</p> <p>Відповіді на питання за змістом тексту.</p> <p>Редагування речень, у яких порушено літературні норми української мови.</p> <p>Складання мікровисловлювань про діяльність батьків, улюблену справу, захоплення, хобі.</p> <p>Розігрування діалогів на тему безпечної поведінки у школі,</p>	<p>здобуток культури, духовної діяльності народу.</p> <p>«Мова – скарбниця духовності народу», «Мова – цілюще народне джерело», «Щире слово, добре діло душу й серце обігріло», «Мова – втілення думки. Що багатша думка, то багатша мова» (М.Рильський).</p> <p>Людина і її оточення</p> <p>«Сім'я міцна взаєморозумінням та повагою», «Моє родовідне дерево», «Краса взаємин», «Я знаю: мова мамина – свята»</p>	<p>СГК</p> <p>ЗЗК</p> <p>УВВЖ</p> <p>ІКК</p>
--	----------	--	--	--	--

<p>розбір як частин мови; – <i>знаходить і виправляє</i> орфографічні помилки, вмів пояснити орфограми; – <i>користується орфографічним словником</i>; – <i>розрізняє</i> дієслово у текстах; – <i>утворює</i> видові та особові форми дієслова, <i>змінює</i> його за часами, способами та <i>використовує</i> утворені форми у мовленні; – <i>знаходить і пояснює</i> орфограми у дієсловах.</p>			<p>на вулицях міста (села).</p>	<p>(М.Адаменко) «Шануй батька й неньку, то буде тобі скрізь гладенько».</p>	
<p>Учень: – <i>знає</i>, що вивчає морфологія; – <i>розпізнає</i> дієприкметники у тексті, – <i>визначає</i> граматичні ознаки дієприкметника; – <i>правильно утворює та вживає</i> у мовленні дієприкметники; – <i>має</i> поняття про дієприкметниковий зворот, <i>розрізняє</i> його у реченні, <i>виділяє</i> розділовими знаками, <i>правильно вживає</i> розділові знаки при дієприкметниковому звороті; – <i>утворює</i> речення з дієприкметниковими зворотами, <i>правильно вживає</i> їх у мовленні; – <i>правильно утворює</i> та <i>вживає</i> відмінкові форми дієприкметників;</p>	<p>50 18</p>	<p>МОРФОЛОГІЯ ТА ОРФОГРАФІЯ Поняття про форми дієслова Дієприкметник як особлива форма дієслова.</p> <p><i>Дієприкметниковий зворот.</i> Розділові знаки при дієприкметникових зворотах.</p> <p>Відмінювання дієприкметників.</p>	<p>Контрольне читання мовчки. Стили мовлення. Поняття про публіцистичний стиль. Усний переказ тексту публіцистичного стилю.</p> <p>Читання та складання речень з дієприкметниками, дієприкметниковими зворотами. Редагування речень з дієприкметниками та дієприкметниковими зворотами.</p>	<p>Любов до Батьківщини, рідного народу та держави. «Україна – наш спільний дім», «Національні символи», «Лишень краса людей навчає жить!» (Д.Павличко), «Що для мене значить – Земля?», «Любіть землю! Любіть працю на землі» (О.Довженко), «Вікно у світ</p>	<p>СДМ ЗКК СГК ЗЗК УВВЖ ІКК</p>

<p>– дотримується правил узгодження дієприкметника з іменниками у роді, числі, відмінку;</p> <p>- <i>утворює</i> та <i>вживає</i> у мовленні активні й пасивні дієприкметники за зразком; вибирає правильні засоби для утворення активних та пасивних дієприкметників;</p> <p>– <i>знає</i> правила правопису голосних та приголосних у суфіксах дієприкметників, дотримується вивчених орфографічних правил;</p> <p>– <i>розрізняє</i> дієприкметники та прикметники дієприкметникового походження, правильно вживає орфограму <i>ну</i> дієприкметниках та <i>ни</i> у прикметниках дієприкметникового походження;</p> <p>– <i>знає</i> правила написання <i>не</i> з дієприкметниками, дотримується їх на письмі;</p> <p>– <i>має</i> поняття про дієслівні форми на <i>-но, -то</i> та сферу їх застосування, <i>розрізняє</i> їх у реченні;</p> <p>– <i>будує</i> синтаксичні конструкції з дієслівними формами на <i>-но, -то</i>;</p> <p>– <i>розпізнає</i> дієприслівник у тексті, визначає його граматичні</p>	<p>Активні і пасивні дієприкметники, творення активних та пасивних дієприкметників (практично).</p> <p>Правопис голосних і приголосних у суфіксах дієприкметників.</p> <p>Правопис <i>н</i> у дієприкметниках та <i>ни</i> у прикметниках дієприкметникового походження.</p> <p>Правопис <i>не</i> з дієприкметниками.</p> <p>Дієслівні форми на <i>-но, -то</i>.</p> <p>Дієприслівник як особлива форма дієслова.</p> <p>Дієприслівниковий зворот. Розділові знаки при дієприслівниковому звороті.</p>	<p>Утворення дієприкметників за зразком.</p> <p>Спостереження за функцією дієприкметників у тексті.</p> <p>Складання речень та діалогів з використанням дієслівних форм на <i>-но, -то</i>. Письмовий переказ тексту художнього стилю.</p> <p>Читання та аудіювання текстів, що містять дієприслівники. Складання речень з дієприслівниками. Редагування речень з дієприслівниками, дослідження ролі дієприслівників у реченні. РМ. Ділові папери. Розписка. Лист електронною поштою.</p>	<p>природи».</p> <p>Відомі особистості України та Угорщини.</p> <p>«Прекрасне в моєму житті», «Хороша книга яскравіша за зірку», «Мій улюблений кінофільм».</p>	
---	---	---	---	--

<p>ознаки, <i>відрізняє</i> від дієприкметників; – правильно <i>утворює</i> та <i>вживає</i> у мовленні дієприслівники;</p> <p>– <i>має</i> поняття про дієприслівниковий зворот, <i>розрізняє</i> його у реченні, виділяє розділовими знаками, правильно <i>вживає</i> розділові знаки при дієприслівниковому звороті та одиничних дієприслівників;</p> <p>– <i>утворює</i> речення з дієприслівниковими зворотами, правильно <i>вживає</i> їх у мовленні; виправляє помилки при вживанні дієприслівникових зворотів;</p> <p>– правильно <i>утворює</i> та <i>вживає</i> у мовленні дієприслівники доконаного і недоконаного виду;</p> <p>– <i>знає</i> правила написання не з дієприслівниками, дотримується їх на письмі.</p> <p>– <i>розпізнає</i> прислівники у тексті, <i>відрізняє</i> їх від інших однозвучних частин мови;</p> <p>– <i>будує</i> речення з прислівниками, правильно використовуючи їх у мовленні;</p> <p>– <i>утворює</i> ступені порівняння прислівників, правильно використовує їх при побудові синтаксичних конструкцій;</p> <p>– <i>знає</i> правила правопису не та ні</p>	<p>11</p>	<p>Дієприслівники доконаного і недоконаного виду, творення дієприслівників різного виду.</p> <p>Правопис не з дієприслівниками</p> <p>Прислівник як частина мови.</p> <p>Ступені порівняння прислівників. Способи їх творення.</p> <p>Правопис не і ні з прислівниками.</p> <p>Правопис н і нн у прислівниках.</p> <p>Написання и та і у прислівниках.</p>	<p>Використання дієприслівників різного виду у власному мовленні. Творення дієприслівників за зразком.</p> <p>Усний твір-опис діяльності людини у публіцистичному стилі.</p> <p>Аудіювання тексту***, що містить прислівники. Відповіді на запитання, порівняння двох подій, уживаючи форми ступенів порівняння прислівників.</p> <p>Робота з деформованим текстом.</p> <p>Складання діалогів про події, що відбувалися у закладі. Опис позашкільного заходу з уживанням прислівників.</p> <p>Складання словосполучень та речень з прислівниками, що містять різні орфограми.</p>	<p>Національна історія та культура. Народні традиції. «Мандрівка в минуле», «Минуле свого краю завжди хвилює», «Найкраща вчителька нації – історія», «Вісники старовини», «Козаччина – славетна доба української історії», «Без минулого нема майбутнього.</p> <p>Природа рідного краю. Людина і</p>	
--	-----------	---	---	---	--

<p>з прислівниками, <i>уміє</i> пояснити написання не та ні з прислівниками, правильно пише такі прислівники; – <i>знає</i> правила правопису н і нну прислівниках, <i>уміє</i> пояснити їх на прикладах, правильно пише прислівники з н та ни; – <i>знає</i> правила правопису и та і у прислівниках, <i>уміє</i> пояснити їх на прикладах, правильно пише прислівники з и та і; – <i>знає</i> правила правопису прислівників через дефіс, <i>уміє</i> пояснити їх на прикладах, правильно пише прислівники з дефісом; – <i>знає</i> правила правопису прислівників разом і окремо, <i>уміє</i> пояснити їх на прикладах, правильно пише такі прислівники. – <i>має</i> поняття про службові частини мови, <i>знає</i> їхні відмінності від самостійних частин мови, функції службових частин у мовленні; – <i>знає</i> визначення прийменника, його функцію у мовленні, <i>розпізнає</i> і правильно використовує прийменники у мовленні; – <i>відрізняє</i> прийменники від префіксів;</p>	<p>21 1 6</p>	<p>Дефіс у прислівниках.</p> <p>Написання прислівників разом і окремо.</p> <p>Службові частини мови Поняття про службові частини мови, омонімія службових частин мови. Прийменник Прийменник як засіб зв'язку слів у словосполученні і реченні.</p> <p>Правопис прийменників.</p> <p>Уживання прийменників з відмінковими формами.</p> <p>Особливості вживання прийменників в українській мові у зіставленні з відповідними формами рідної мови учня.</p>	<p>Переклад тексту українською мовою.</p> <p>Читання та переказування текстів, що містять прийменники, сполучники, частки.</p> <p>Складання речень, текстів із службовими частинами мови з урахуванням їх ролі у мовленні.</p> <p>Редагування речень, у яких допущено помилки у вживанні прийменників (<i>у три години дня; консультація по фізиці; не прийшов із-за хвороби</i>).</p> <p>Твір-роздум на екологічну тематику. Діалог.</p>	<p>природа.</p> <p>«Царівна квітів – конвалія», «Мій обов'язок перед природою», «Символіка квітів», «Мова квітів».</p> <p>Людина та світ її захоплень. Відомі особистості. «Моє захоплення»,</p> <p>Природа рідного</p>	
--	-----------------------	---	---	---	--

<p>– знає правила правопису прийменників та використовує їх на письмі;</p> <p>– правильно <i>вживає</i> прийменники з іменниками у мовленні;</p> <p>– <i>зіставляє</i> конструкції з прийменниками української мови з відповідними формами рідної мови;</p> <p>– правильно <i>перекладає</i> прийменникові конструкції українською мовою;</p> <p>– <i>знає</i> визначення сполучника, його роль у мовленні;</p> <p>– <i>розпізнає</i> сполучники у реченні, характеризує їх за видами;</p> <p>– <i>розпізнає</i> сполучники сурядності та підрядності, розрізняє їх за видами, правильно використовує сполучники підрядності і сурядності у мовленні;</p> <p>– <i>уживає</i> сполучники у простому і складному реченні;</p> <p>– правильно <i>ставить</i> розділові знаки в реченнях із сполучниками;</p> <p>– <i>знає</i> правила написання сполучників разом і окремо, застосовує їх у писемному мовленні, відрізняє складні сполучники від однозвучних</p>	7	<p>Сполучник Класифікація сполучників.</p> <p>Сполучники підрядності і сурядності.</p> <p>Уживання сполучників у простому і складному реченні. Правопис сполучників.</p>	<p>Складання нотаток до прочитаного тексту.</p> <p>Письмовий контрольний твір-розповідь.</p>	<p>краю. Екологічна культура людини. «Роль природи в житті людини», «Прекрасний відпочинок – спілкування з природою», «Знати, щоб оберігати», «Ліс – наше багатство»,</p> <p>Моральні цінності людини «Треба прожити життя з гідністю», «Що прикрашає людину», «Самооцінка людських вчинків», «Чистота – запорука здоров'я чи предмет</p>	
---	---	---	--	---	--

<p>займенників із прийменниками або частками (<i>зате – за те, проте – про те, якби – як би, щоб – що б</i> тощо);</p> <p>– <i>знає</i> визначення частки, роль її у мовленні, виділяє частки в реченні, вживає частки у мовленні;</p> <p>– <i>уживає</i> у мовленні слова із частками -бо, -но, -то, -от, -таки; <i>знає</i> правила правопису часток, правильно пише слова з частками -бо, -но,- то, -от, - таки.</p> <p>– <i>знає</i> правила правопису часток не, ні (ані) з різними частинами мови, <i>вміє</i> пояснити їх на прикладах, правильно пише слова з не, ні (ані).</p> <p>– <i>знає</i> визначення вигука, його роль у мовленні, розпізнає вигуки за значенням та роллю у мові;</p> <p>– <i>уживає</i> вигуки для побудови речень;</p> <p>– інтонаційно <i>виділяє</i> вигуки у мовленні;</p> <p>– правильно <i>розставляє</i> розділові знаки у реченнях із вигуками;</p> <p>– <i>знає</i> правила правопису вигуків, дотримується вивчених орфографічних правил на письмі.</p>	<p>3</p> <p>4</p>	<p>Частка Розряди часток за значенням. Функції часток. Частки -бо, -но, -то, -от, -таки. Правопис часток.</p> <p>Написання часток не, ні, ані зрізними частинами мови.</p> <p>Вигук як особлива частина мови Розряди вигуків за значенням. Звуконаслідувальні слова. Етикетні форми спілкування. Інонування речень із вигуками. Розділові знаки при вигуках. Дефіс у вигуках.</p>	<p>Читання мовчки текстів із частками. Відповідь на запитання з уживанням часток. Визначення ролі частки у мовленні (практично).</p> <p>Уведення часток у речення, пояснення їх правопису.</p> <p>Інтонування речень з вигуками. Читання вголос</p> <p>Складання й розігрування діалогів відповідно до запропонованої ситуації спілкування – обмін враженнями після концерту улюбленого співака з використанням вигуків, що передають почуття захоплення, радості, подиву, заклопотаності (<i>ах, ух, ех, гай-гай, мамо рідная, матінко, ти глянь</i> та ін.)</p>	<p>суперечок?»</p> <p>Покликання людини: пізнавати істину, творити добро, примножувати красу. «Мій життєвий вибір».</p> <p>Фінансова культура Як планувати свій бюджет? Кредит: фінансова допомога чи фінансова залежність? Роль податків у житті людини.</p>	<p>СДМ</p>
<p>Учень:</p>	<p>5</p>	<p>ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО</p>	<p>Читання вголос і мовчки</p>		<p>СДМ</p>

<ul style="list-style-type: none"> – <i>знає</i> визначення самостійних та службових частин мови, функції їх у мовленні; – правильно <i>вживає</i> самостійні та службові частини мови у мовленні, розрізняє омонімічні частини мови; – <i>дотримується</i> засвоєних орфограм в оформленні письмових робіт; – <i>порівнює</i> вивчені мовні явища рідної та української мов. 		<p>У 7 КЛАСІ Систематизація й узагальнення вивченого про морфологію та орфографію.</p>	<p>текстів різних стилів. Відповіді на питання за змістом прочитаного. Редагування речень, текстів. Розвгадування мовних загадок, кросвордів.</p>			<p>ЗКК СГК ЗЗК УВВЖ</p>
---	--	---	--	--	--	---

8-й клас

(70 год., 2 год. на тиждень)

(4 год. – резерв годин для використання на розсуд учителя)

УВАГА! У колонці «Мовленнєва лінія», крім необхідного теоретичного матеріалу, зазначено обов'язкові (виділені позначкою ***) та рекомендовані види роботи.

Рекомендовані види роботи, як і пропоновані теми висловлень, учитель може замінити відповідно до потреб та інтересів конкретного класу.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	К-сть годин	Зміст навчального матеріалу		К-сть годин	Соціо-культурна змістова лінія (наскрізні змістові лінії)	Діяльнісна змістова лінія (компетентності)
		Мовна змістова лінія	Мовленнєва змістова лінія			
<p><i>Учень (учениця):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>розрізняє</i> поняття мова й мовлення, види мовленнєвої діяльності, монологічне й діалогічне мовлення; –<i>знає</i> стилі мови й типи мовлення; основні вимоги до 	14		<p>Найважливіші відомості про спілкування та мовлення Уявлення про мову й мовлення; види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо); усне й писемне мовлення;</p>			<p>СДМ СГК ЗКК</p>

<p>мовлення; – <i>дотримується</i> основних правил спілкування; – <i>здійснює</i> всі види мовленнєвої діяльності; – <i>складає</i> висловлювання відповідно до запропонованої ситуації спілкування, враховуючи вимоги до типу мовлення й стилю мови; – <i>перекладає</i> тексти з рідної мови, дотримуючись типу мовлення й стилю мови; – <i>відтворює</i> готові тексти різних стилів за планом (докладно, стисло й вибірково); – <i>самостійно створює</i> усне та письмове висловлювання з дотриманням вказаного стилю мови та типу мовлення; – <i>складає</i> звіт про виконану роботу, дотримуючись вимог офіційно-ділового стилю. <i>Учень (учениця):</i> – <i>сприймає</i> на слух та запам'ятовує усне завершене висловлювання, побудоване на вивченому мовному матеріалі; – <i>членує</i> почуте на смислові частини; – <i>виділяє</i> головну й другорядну інформацію; – <i>визначає</i> тему й основну думку усного висловлювання;</p>		<p>діалогічне й монологічне мовлення; культура мовлення; мовленнєва ситуація; основні правила спілкування; фактори, що впливають на характер висловлювання. Найважливіші вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, доречність, точність, правильність, виразність, образність). Мовленнєвий етикет. Типи мовлення (розповідь, опис, роздум). Текст. Типи текстів. Стили мови (публіцистичний, науковий, офіційно-діловий, художній, розмовний). Поглиблення знань про вивчені стилі.</p> <p>Ділові папери. Звіт про виконану роботу.</p> <p>Сприймання чужого мовлення <i>Аудіювання (слухання – розуміння)</i> Сприймання на слух, розуміння, запам'ятовування усного завершеного висловлювання різних стилів і типів мовлення.</p>		
---	--	---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – дає оцінку прослуханому; – розрізняє стилі мови, типи, жанри прослуханого висловлювання; – після прослуховування виконує завдання, запропоновані вчителем; – розуміє висловлювання, основний зміст текстів, ступінь складності яких відповідає рівню мовної підготовки та віковим особливостям учнів; – бере участь у бесіді у зв'язку з прочитаним, прослуханим або побаченим; – висловлює своє ставлення до почутого, прочитаного чи побаченого; – використовує репліки для підтримки та продовження діалогу; – будує усне чи письмове висловлювання стосовно навчальної ситуації; – переказує (докладно, стисло, вибірково) зміст прочитаного, побаченого, прослуханого за планом; – висловлюється на теми, запропоновані вчителем; – складає твори (опис, розповідь, роздум) на основі власного досвіду за планом; – дотримується формул 		<p>Говоріння</p> <p>Створення діалогічних та монологічних висловлювань.</p> <p>Переказування змісту прочитаного, побаченого, почутого.</p> <p>Створення письмового висловлювання на запропоновану тему відповідного обсягу.</p> <p>Стислий переказ розповідного тексту з елементами опису місцевості в художньому стилі.</p> <p>Вибірковий переказ розповідного тексту з елементами опису пам'яток історії та культури в науковому стилі.</p>		
---	--	--	--	--

<p>мовленнєвого етикету; – <i>формулює</i> висновки щодо сприйнятого, оцінює прослухане, співвідносить його із задумом мовця, власним життєвим досвідом. <i>Учень (учениця):</i> – <i>читає</i> вголос та мовчки тексти у підручнику і тексти, запропоновані вчителем ; – <i>користується</i> різними видами читання; – <i>визначає</i> головне у прочитаному; – <i>виконує</i> завдання за текстом; – <i>висловлює</i> власну думку про прочитане; користується словниками та іншою довідковою літературою; – <i>дотримується</i> вимог до читання. – <i>читає</i> мовчки незнайомий текст; – <i>володіє</i> навичками вивчального читання, глибоко проникаючи в зміст тексту, <i>визначає</i> головне і другорядне; – <i>робить</i> записи (план, короткий конспект) у процесі читання. – <i>розуміє</i> прочитані на уроці або позаурочно тексти, що належать до вивчених жанрів літератури, стилів мови і типів мовлення.</p>		<p>Читання Розвиток техніки читання вголос та мовчки на основі програмного матеріалу, розуміння самостійно прочитаних творів, що належать до відомих учням жанрів літератури, стилів мови, видів мовлення. Читання мовчки текстів, що належать до стилів: розмовного, художнього, офіційно-ділового, наукового, публіцистичного; типів: розповідь, опис (між тим опис місцевості, пам'яток історії і культури), роздум; жанрів мовлення (оповідання, стаття, повість, п'єса, вірш, байка. співомовка), різноманітних жанрів фольклору. Вивчальне читання. Виразне читання вголос художніх, наукових, публіцистичних, ділових текстів, що належать до таких жанрів мовлення: стаття, оповідання, повість, нарис, п'єса, замітка, легенда, байка, вірш, пісня, прислів'я і приказки (вивчення деяких</p>		
---	--	--	--	--

<p><i>Учень (учениця):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>уміє</i> письмово переказувати (докладно, стисло, вибірково); – самостійно <i>створює</i> письмові тексти, висловлює в них власну думку про певну подію, ситуацію, прочитаний твір; – <i>знаходить</i> і <i>виправляє</i> недоліки в змісті, побудові і мовному оформленні висловлювання; – <i>складає</i> за поданим зразком певні види ділових паперів, а саме протокол 			<p>напам'ять або близько до тексту).</p> <p>Письмо</p> <p>Побудова письмових текстів (діалог, монолог) різних типів, стилів і жанрів.</p> <p>Перекази (навчальні і контрольні) за складним планом.</p> <p>Стислий переказ розповідного тексту з елементами опису місцевості в художньому стилі.</p> <p>Вибірковий переказ розповідного тексту з елементами опису пам'ятки історії та культури в публіцистичному стилі.</p> <p>Ділові папери. Протокол.</p>			
<p><i>Учень (учениця):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>знає</i> місце української мови серед інших мов світу, значення її у країні та у світі; – <i>знає</i>, що вивчає морфологія; граматичні ознаки частин мови; правила використання різних частин мови при побудові словосполучень . – <i>розпізнає</i> вивчені частини мови, визначає їх граматичні ознаки, правильно використовує їх у мовленні; – <i>знаходить</i> і <i>виправляє</i> помилки на вивчені правила; – <i>знаходить</i> вивчені орфограми і 	<p>1</p> <p>3</p> <p>45</p>	<p>ВСТУП</p> <p>Українська мова серед інших мов світу. Українська мова в колі слов'янських мов.</p> <p>ПОВТОРЕННЯ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО Самостійні частини мови. Службові частини мови. Вигук як особлива частина мови. Орфограми в самостійних та службових частинах мови, правопис вигуків.</p>	<p>Повторення відомостей про мовлення, спілкування, текст, стилі мови й типи мовлення. Вивчальне читання . Навчальне читання мовчки***.</p> <p>Читання та переказування текстів з вивченими частинами мови. Побудова речень та мікротекстів з поданими словами.</p>	<p>14</p>	<p>Мова – найважливіший засіб пізнання, спілкування і впливу, єднання громадян.</p> <p>«Як парость виноградної лози плекаймо мову» (М. Рильський), «У дзеркалі слова», «Скільки ти знаєш мов, стільки разів ти людина»</p>	<p>СДМ</p> <p>ЗКК</p> <p>СГК</p> <p>ЗЗК</p> <p>УВВЖ</p> <p>ІКК</p>

<p>пояснює їх, спираючись на правила;</p> <p><i>Учень (учениця):</i> – <i>знає</i>, що таке словосполучення; роль головного та залежного слова у словосполученні; типи підрядного зв'язку у словосполученні (<i>узгодження, керування, прилягання</i>); – <i>виділяє словосполучення із речень</i>; – <i>уміє</i> будувати сполучення слів на основі підрядного зв'язку; – <i>виділяє</i> головне і залежне слово, правильно ставить запитання; – <i>визначає</i> тип підрядного зв'язку слів у запропонованих словосполученнях за допомогою схем і таблиць; <i>Учень (учениця):</i> – <i>знає</i>, що таке речення; усвідомлює відмінність речення від слова і словосполучення; загальні відомості про види і будову простих речень; прямий і зворотний порядок слів у реченні; – <i>уміє</i> визначати у тексті прості речення, обґрунтовувати вибір; – <i>будує</i> прості розповідні, запитальні і спонукальні речення;</p>	<p>3</p> <p>3</p> <p>7</p>	<p>СИНТАКСИС. ПУНКТУАЦІЯ Поняття про словосполучення. Головне і залежне слово у словосполученні. Типи підрядного зв'язку у словосполученні: узгодження, керування, прилягання.</p> <p>Загальне поняття про речення Відмінність речення від слова та словосполучення. Просте речення. Окличні речення. Порядок слів у реченні. Логічний наголос.</p> <p>Двоскладні речення. Головні члени речення. Підмет. Засоби вираження підмета. Простий та складений підмет. Особливості узгодження присудка із складеним підметом. Присудок. Типи присудків. Простий дієслівний присудок.</p>	<p>Складання різних за структурою словосполучень, уведення їх у речення.</p> <p>Визначення особливостей побудови опису пам'яток історії та культури. Усний вибірковий переказ розповідного тексту з елементами опису пам'ятки історії та культури в науковому стилі***.</p> <p>Складання речень, різних за метою висловлювання та інтонацією. Виразне читання вголос діалогів із художніх текстів, що містять речення різних видів. Логічне наголошування слів у залежності від ситуації мовлення.</p> <p>Складання речень з різними типами підметів і присудків. Узгодження підметів із присудками. Читання текстів, що містять прості речення. Відповіді на питання за змістом прочитаних текстів,</p>	<p>Роль народних традицій, вірувань, релігії, християнської моралі, свят, міфології, фольклорної творчості, художньої літератури у формуванні світогляду українців та угорців.</p> <p>Внесок українців та угорців у світову культуру. «Людина створила культуру, а культура – людину», «Традиційні ремесла та промисли українців», «Традиційні ремесла та промисли угорців».</p>	
---	----------------------------	--	--	--	--

<p>– виділяє логічний наголос у реченнях; – знає і визначає головні члени речення; – відрізняє двоскладні речення від односкладних; – визначає засоби вираження головних членів речення; розрізняє простий та складений підмет, знає способи узгодження присудка зі складеним підметом; – знає та розрізняє види присудків, вмє будувати речення із присудками різних типів; – знає правила постановки тире між підметом і присудком та використовує їх на практиці; – складає прості речення певної структури; – дотримується у мовленні правил узгодження підмета і присудка; – знає другорядні члени речення; види і засоби вираження другорядних членів речення; – уміє розпізнавати другорядні члени речення, види другорядних членів речення; – поширює речення другорядними членами; – використовує різні засоби вираження другорядних членів речення. <i>Учень (учениця):</i></p>	<p>9</p> <p>8</p>	<p>Дієслівний складений присудок. Іменний складений присудок. Засоби вираження іменної частини складеного присудка. Тире між підметом і присудком.</p> <p>Другорядні члени речення Поняття про другорядні члени речення. Додаток. Прямі і непрямі додатки. Означення. Узгоджені і неузгоджені означення. Прикладка. Обставина, види обставин. Порівняльний зворот.</p> <p>Односкладні речення Типи односкладних речень. Означено-особові речення. Неозначено-особові речення. Узагальнено-особові речення. Безособові речення. Називні речення. Повні та неповні речення. Слова-речення.</p>	<p>почутого чи побаченого.</p> <p>Особливості побудови опису місцевості. Усний стислий переказ розповідного тексту з елементами опису місцевості в художньому стилі***.</p> <p>Складання поширених і непоширених речень на визначену вчителем чи обрану самостійно обрану тематику. Поширення речень другорядними членами. Робота з деформованим текстом.</p> <p>Читання та переказування текстів, що містять односкладні речення. Трансформування двоскладних речень у односкладні та навпаки за зразком.</p> <p>Ознайомлення з виражальними можливостями односкладних речень.</p> <p>Складання діалогів із використанням односкладних та двоскладних речень, повних та неповних речень.</p> <p>Письмовий стислий переказ розповідного тексту з елементами опису місцевості в художньому стилі***</p> <p>Поглиблення відомостей про</p>	<p>Збагачення української культури духовними скарбами інших народів.</p> <p>Риси традиційної моралі в народній культурі України та Угорщини.</p> <p>Український народ: походження, формування, етнографічні групи. Інші національні спільноти України.</p> <p>«Ми є. Були. І будем ми. Й Вітчизна наша з</p>	
---	-------------------	--	--	--	--

<p>– <i>знає</i> типи односкладних речень; особливості вираження головного члена в односкладних реченнях ;</p> <p>– <i>має</i> поняття про повні та неповні речення, слова-речення, сферу вживання їх;</p> <p>– <i>відрізняє</i> повні односкладні речення від неповних двоскладних;</p> <p>– <i>уміє</i> розпізнавати типи односкладних речень із використанням опорних схем і таблиць;</p> <p>– <i>правильно використовує</i> односкладні речення у мовленні;</p> <p>– <i>будує</i> односкладні речення різних типів;</p> <p>– <i>правильно розставляє</i> розділові знаки у неповних реченнях;</p> <p>– <i>має</i> поняття про ускладнюючі елементи речень;</p> <p>– <i>знає</i>, що таке однорідні члени речення; основні пунктограми при однорідних членах речення; роль узагальнювальних слів та розділові знаки при узагальнювальних словах;</p> <p>– <i>уміє</i> розпізнати однорідні та неоднорідні члени речення;</p> <p>– <i>використовує</i> узагальнювальні слова;</p> <p>– <i>будує</i> речення з однорідними членами;</p>	<p>10</p>	<p>Ускладнені прості речення Речення з однорідними членами. Розділові знаки при однорідних членах речення. Кома між однорідними членами речення. Узагальнювальні слова. Розділові знаки при узагальнювальних словах.</p>	<p>офіційно-діловий стиль. Складання офіційного звернення до представників влади чи громадськості з приводу актуальних проблем.</p> <p>Переклад тексту українською мовою</p> <p>Читання та переказування речень з однорідними членами речення. Складання речень з однорідними членами речень. Усний твір-опис місцевості на основі особистих спостережень і вражень в художньому стилі***. Доповнення речень однорідними членам речення. Складання мікротекстів із реченнями, що містять однорідні члени речення з узагальнювальними словами.</p>	<p>нами» (І.Багряний), «Любов до Батьківщини – обов’язок кожного чи умова саморозвитку?», «Моє бачення рідної землі».</p> <p>Визначні люди України.</p> <p>Визначні люди Угорщини.</p> <p>Прикладні фінанси. Для чого потрібні заощадження і як правильно їх робити? Життя у кредит: очікування та реалії. Чи кожна людина може бути підприємцем? Історії фінансового</p>	
--	------------------	---	---	---	--

<p>– <i>поширює</i> речення однорідними членами; – правильно <i>ставить</i> розділові знаки за допомогою схем або без них; – <i>знає</i>, що таке вставні слова, словосполучення та речення; – <i>розрізняє</i> групи вставних слів за значенням; – <i>знає</i>, які розділові знаки вживаються при вставних компонентах, та вмiє правильно вживати їх на письмi; – <i>вмiє</i> будувати речення зi вставними компонентами; – правильно <i>інтонує</i> речення із вставними словами, словосполученнями і реченнями; – <i>знає</i>, що таке звертання, правила постановки розділових знаків при звертанні; – <i>вмiє</i> будувати речення з поширеними та непоширеними звертаннями; – правильно <i>обирає</i> форму звертання (кличний відмінок); – правильно <i>ставить</i> розділові знаки при звертанні. <i>Учень (учениця):</i> – <i>знає</i> і <i>розуміє</i> відокремлення як явище; основні правила постановки <i>розділових</i> знаків при відокремленні; – <i>вмiє</i> розпізнати відокремлені</p>	<p>5</p>	<p>Вставні слова, сполучення слів, речення. Розділові знаки при вставних компонентах</p> <p>Речення із звертанням. Розділові знаки при звертаннях.</p>	<p>Аудіювання як вид мовленнєвої діяльності. Розвиток умiнь сприймати під час слухання основну думку, емоційно-оцінну інформацію, виражену в почутому тексті. Навчальне аудіювання***. Читання та переказування речень з вставними словами. Складання речень з вставними компонентами. Поширення речень вставними компонентами. Складання мікротекстів із реченнями, що містять вставні компоненти. Складання реклами туристичних родзинок рідного міста (села). Письмовий твір-опис місцевості на основі особистих спостережень і вражень в художньому стилі***. Читання вголос речень із звертаннями. Складання речень із звертаннями. Написання офіційного звернення до представника адміністрації закладу чи міста, ніжнього листа до коханої людини із використанням звертань.</p> <p>Читання мовчки та вголос речень з відокремленими членами речення.</p>	<p>успіху.</p> <p>Краса душі, що виражається в рукотворній красі.</p> <p>Загальнолюдські моральні цінності. «Хто є для мене прикладом?», «Що робить людину великою?», «Сміливі завжди мають щастя».</p> <p>Покликання людини. «Екологія природи й екологія душі», «Земля не вибачає байдужості», «Моє місце серед людей»,</p>	
---	----------	---	--	---	--

<p>члени речення за допомогою схем і таблиць; – <i>використовує</i> у мовленні речення з відокремленими членами; – правильно <i>розставляє</i> розділові знаки; <i>Учень (учениця):</i> – <i>знає</i>, що таке пряма мова, діалог, цитата; – <i>знає</i> правила вживання розділових знаків при прямій мові, діалозі, цитаті; – <i>знає і розуміє</i> правила заміни прямої мови непрямою; – <i>уміє</i> будувати речення з прямою мовою; – <i>будує</i> діалог за певною ситуацією мовлення або на задану тему; – правильно <i>ставить</i> розділові знаки при прямій мові, діалозі, цитаті з допомогою схем та без них; – <i>використовує</i> цитати в усному та писемному мовленні; – правильно <i>інтонує</i> речення з прямою мовою; – <i>проводить</i> аналогії з правилами розстановки розділових знаків при прямій мові у рідній мові;</p>		<p>Загальне поняття про відокремлення. Відокремлення другорядних членів речення.</p> <p>Пряма та непряма мова. Діалог Пряма мова. Розділові знаки при прямій мові. Непряма мова. Способи заміни прямої мови непрямою. Діалог. Розділові знаки в діалозі. Цитата як спосіб передачі чужої мови. Способи введення цитати у текст.</p>	<p>Робота з деформованим текстом. Доповнення поданих речень відокремленими членами речення. Складання діалогів із прямою мовою, у яких мова йде про виконання певних завдань (інструкція про виконання певного виду роботи, роз'яснення напрямку руху до певного об'єкта. Трансформування речень з прямою мовою у речення з непрямою мовою і навпаки.</p> <p>Використання цитат у своєму мовленні. Підбір цитат на певну тему. Письмовий твір-роздум на морально-етичну тему в публіцистичному стилі*** з використанням цитат.</p> <p>Ділові папери. Протокол***.</p>		<p>«Прекрасне і потворне у нашому житті», «У щастя людського два рівних є крила: троянди й виноград, красиве і корисне» <i>(М.Рильський)</i>, «Бери вершину – матимеш середину» <i>(Г.Сковорода)</i>.</p>	
<p><i>Учень (учениця):</i> – <i>уміє</i> узагальнювати вивчений</p>	<p>3</p>	<p>ПОВТОРЕННЯ ВИВЧЕНОГО У</p>	<p>Види роботи. Редагування речень, у яких</p>			<p>СДМ ЗКК</p>

матеріал; – правильно <i>використовує</i> вивчені пунктограми; – <i>визначає</i> структуру простого двоскладного та односкладного речень.		8 КЛАСІ	допущено граматичні помилки.			СГК ЗЗК УВВЖ ІКК
--	--	----------------	------------------------------	--	--	-------------------------------------

9-й клас

(70 год., 2 год. на тиждень)

(4 год. – резерв годин для використання на розсуд учителя)

УВАГА! У колонці «Мовленнєва лінія», крім необхідного теоретичного матеріалу, зазначено обов'язкові (виділені позначкою ***) та рекомендовані види роботи.

Рекомендовані види роботи, як і пропонувані теми висловлень, учитель може замінити відповідно до потреб та інтересів конкретного класу.

Очікувані результати навчально-пізнавальної діяльності учнів	К- сть годи н	Зміст навчального матеріалу		К- сть го- дин	Соціо- культурна змістова лінія (наскрізні змістові лінії)	Діяльнісна змістова лінія (компетент- ності)
		Мовна змістова лінія	Мовленнєва змістова лінія			
<p><i>Учень (учениця):</i> – <i>знає</i> основні поняття про мовлення і спілкування, види мовленнєвої діяльності; – <i>уміє</i> сприймати усне та писемне мовлення, користуватися різними способами засвоєння почутого й прочитаного; – <i>розрізняє</i> стилі мови, типи, жанри мовлення, знає сфери вживання різних стилів мови; – <i>створює</i> монологічні висловлювання різних типів,</p>	15		<p>Відомості про спілкування та мовлення Поняття про мовлення як засіб спілкування, пізнання і впливу. Усне й писемне мовлення. Види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо). Адресат мовлення. Монологічне й діалогічне мовлення. Вимоги до культури мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство мовних засобів, виразність,</p>			<p>СДМ СГК ЗКК</p>

<p>стилів, жанрів з урахуванням ситуації спілкування (усно й письмово);</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>добирає</i> відповідно до ситуації спілкування стиль мови; – <i>складає</i> діалог певного обсягу відповідно до запропонованої ситуації спілкування на самостійно визначену тему; <i>використовує</i> репліки для стимулювання мовлення; – <i>застосовує</i> формули мовленнєвого етикету, <i>дотримується</i> норм літературної мови, правил спілкування. 			<p>правильність). Поняття про розмовний, науковий, художній, публіцистичний, офіційно-діловий стилі мови, сфери вживання кожного з них.</p>			
<p><i>Учень (учениця):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>осмислює й запам'ятовує</i> почуте й прочитане, робить висновки, висловлює власну думку щодо сприйнятого; – <i>визначає</i> тему та основну думку почутого висловлювання (тривалість звучання художнього тексту 10 хв., інших стилів – 15 хв.); – <i>визначає</i> мовні засоби, що забезпечують зв'язність тексту; – <i>розуміє</i> загальний зміст почутого, усвідомлює його елементи, розрізняє основну та другорядну інформацію, з'ясовує незрозумілі слова й вирази, формулює власну думку; – <i>переказує</i> за самостійно 			<p>Види мовленнєвої діяльності Аудіювання (слухання-розуміння) текстів, що належать до стилів: розмовного, художнього, офіційно-ділового, публіцистичного, наукового; типів: розповідь, опис (опис місцевості, пам'яток історії та культури), роздум; жанрів мовлення (оповідання, стаття, повість, п'єса, нарис, замітка, вірш, байка). Різновиди аудіювання – ознайомлювальне, вивчальне, критичне (практично).</p> <p>Перекази (навчальні й контрольні) за планом.</p>			

<p>складеним планом детально, вибірково й стисло прослуханий або прочитаний текст художнього, наукового й публіцистичного стилів мовлення обсягом (для докладного переказу 200-250 слів, стислого й вибіркового – 250-300 слів), підпорядковуючи висловлювання темі та основній думці, уникає стилістичних помилок;</p> <p>– <i>знаходить і виправляє</i> недоліки в змісті, побудові та мовному оформленні висловлювання;</p> <p>– <i>оцінює</i> текст з погляду на його зміст, форму, авторський задум і мовне оформлення;</p> <p>– <i>будує</i> діалог певного обсягу відповідно до запропонованої ситуації, демонструючи рівень вправності у процесі діалогу (стислість, логічність, виразність, доречність);</p> <p>– <i>складає</i> усні й письмові твори, осмислює тему, розкриває її, підпорядковує висловлювання темі та основній думці, робить необхідні узагальнення й висновки відповідно до структури твору-роздуму;</p> <p>– <i>уміє</i> писати заяву, автобіографію, добираючи мовні засоби відповідно до задуму</p>		<p>Говоріння Переказування (детальне, стисло, вибіркове) змісту прочитаного, почутого. Стислі перекази текстів наукового й публіцистичного стилів. Вибірковий переказ тексту художнього стилю.</p> <p>Створення власних висловлювань Діалогічне мовлення Створення діалогічних висловлювань різних типів, стилів і жанрів мовлення з врахуванням адресата мовлення й мовленнєвої ситуації (приватна розмова, обговорення певної теми, дискусія). Розігрування діалогу.</p> <p>Монологічне мовлення Твори (навчальні та контрольні) за планом. <i>Говоріння.</i> Твір у публіцистичному стилі мовлення на морально-етичну тему. <i>Письмо.</i> Твори в публіцистичному стилі мови на морально-етичну та суспільну теми.</p>		
---	--	---	--	--

<p>висловлювання і стилю мови; – <i>осмислює й запам'ятовує</i> прочитане, робить короткі записи в процесі читання, висловлює власну думку щодо сприйнятого; – <i>читає</i> мовчки незнайомий текст, складніший за сприйняттям і більший за обсягом, ніж у попередніх класах; – <i>виразно читає</i> тексти різних стилів, переказує їх усно за самотійно складеним планом (детально, вибірково, стисло); <i>користується</i> з певною метою залежно від мовленнєвої ситуації <i>вивчальним</i> різновидом читання (розуміє зміст тексту, взаємозв'язок та послідовність елементів композиції, з'ясовує незрозумілі фрази, визначає основне та другорядне, а також причинно-наслідкові зв'язки між явищами); – <i>робить</i> короткі записи (план, тематичні виписки, конспект) у процесі читання; – <i>переказує</i> докладно, вибірково і стисло тексти художнього, наукового й публіцистичного стилів, підпорядковуючи висловлювання темі та основній думці, дотримуючись композиції, мовних, стильових особливостей</p>		<p><i>Ділові папери</i>. Заява (проста і вмотивована). Автобіографія. Читання Читання мовчки текстів різних стилів мови, типів і жанрів мовлення (вивчальне, ознайомлювальне, вибіркоче). Виразне читання текстів різних стилів мови, типів і жанрів мовлення (вголос). Письмо Побудова письмових текстів (діалог, монолог; твір-опис (зовнішності людини за уявою), твір-роздум у публіцистичному стилі на суспільно-політичну й морально-етичну теми, складання ділових документів тощо). Вибіркові перекази текстів наукового і художнього стилів (на основі декількох джерел). Докладний переказ тексту публіцистичного стилю із творчим завданням. Тези прочитаного (художнього твору, публіцистичної чи науково-пізнавальної статей). Конспектування як різновид стислого переказу почутого.</p>		
---	--	--	--	--

прослуханих або прочитаних текстів художнього, наукового й публіцистичного стилів мови обсягом (для докладного переказу 200-250 слів, стислого й вибіркового – 250-300 слів).						
<p><i>Учень (учениця):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>знає</i> роль мови в суспільстві, те, що мова – основний засіб пізнання, спілкування та впливу; – <i>визначає</i> функції мови в житті суспільства (комунікативна, номінативна, мислетворча, пізнавальна, культураносна, об'єднуюча, етична, естетична); – <i>розрізняє</i> мову й мовлення як поняття нетотожні. 	1	<p>Вступ Мова – найважливіший засіб пізнання, спілкування та впливу.</p>	<p>Види роботи Записування й коментування висловлень відомих людей про розвиток української мови. Обговорення дискусійних питань, пов'язаних із розвитком української мови, її співіснування із іншими мовами.</p>		<p>Мова, її роль у житті людини. Прекрасне у мові й мовленні. «Спочатку було Слово...», «Спішу у храм святого слова», «Чари рідного слова», «Прекрасне слово, але що в ньому, як не від серця йде воно?» <i>(В.Мисик)</i>, «Страшні слова, коли вони мовчать...» <i>(Л.Костенко)</i></p>	
<p><i>Учень (учениця):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>будує</i> словосполучення; – <i>знає</i> відмінності синтаксичних словосполучень від лексичних та фразеологічних; – <i>розрізняє</i> типи синтаксичних словосполучень за вираженням головного слова; – <i>розуміє</i> лексичну та граматичну 	4	<p>Систематизація та узагальнення вивченого у восьмому класі про просте неускладнене та ускладнене речення.</p>	<p>Читання мовчки тексту публіцистичного стилю*** Читання вголос і мовчки текстів. Відповіді на питання до них. Переказування текстів близько до змісту, використовуючи раніше вивчені синтаксичні конструкції.</p>	1		<p>СДМ ЗКК СГК ЗЗК</p>

<p>сполучуваність слів; – будує прості неускладнені та ускладнені речення; – визначає головні та другорядні члени речення, засоби вираження членів речення; – конструює речення з прямою мовою, здійснює заміну прямої мови непрямою; – створює діалог відповідно до запропонованої теми; – правильно ставить розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі й обґрунтовує їх.</p>			<p>Побудова діалогів та речень з непрямою мовою.</p>			<p>УВВЖ</p> <p>ІКК</p>
<p><i>Учень (учениця):</i> – усвідомлює й засвоює основні відомості про складне речення; – розрізняє структурні відмінності простих і складних речень, складних речень із сурядним і підрядним зв'язком; – розпізнає сполучникові (складносурядні та складнопідрядні) і безсполучникові складні речення в готовому тексті; – осмислює змістову та інтонаційну єдність частин складного речення.</p>	<p>46</p> <p>2</p>	<p>Синтаксис. Пунктуація Складне речення Основні відомості про складне речення. Складні речення без сполучників, із сурядним і підрядним зв'язком.</p>	<p>Усний переказ тексту науково-популярного стилю***. Читання та переказування текстів, що містять складні речення. Складання складних речень із запропонованих частин та самостійно добраного синтаксичного матеріалу.</p>	<p>1</p>		
<p><i>Учень (учениця):</i> – усвідомлює й засвоює основні теоретичні відомості про складносурядне речення (структурно-граматичні ознаки,</p>	<p>6</p>	<p>Складносурядне речення, його будова й засоби зв'язку в ньому. Змістові відношення між частинами складносурядного речення: одночасність,</p>	<p>Читання вголос складносурядних речень із дотриманням інтонації. Складання складносурядних речень за поданим зразком.</p>	<p>4</p>	<p>Український та угорський народи: походження, формування,</p>	<p>СДМ</p> <p>ЗКК</p> <p>СГК</p>

<p>інтонаційні, пунктуаційні та стилістичні особливості); – <i>виділяє, аналізує й конструює</i> складносурядні речення, використовує їх в усному й писемному мовленні; – <i>розмежовує</i> складносурядні речення та прості речення, ускладнені однорідними членами речення; – <i>інтонаційно й пунктуаційно</i> оформляє складносурядні речення з єднальними, протиставними, розділовими сполучниками; – <i>знаходить та обґрунтовує</i> пунктограми, правильно ставить розділові знаки між частинами складносурядних речень.</p>		<p>послідовність, чергування, несумісність дій, протиставлення. Розділові знаки в складносурядному реченні. Синонімічність складносурядних речень із різними сполучниками, а також складносурядного і простих речень.</p>	<p>Доповнення речень складносурядною частиною . Стислий письмовий переказ тексту публіцистичного стилю***. Трансформація складносурядних речень у прості і навпаки. Вдосконалення знань про офіційно-діловий стиль. Заява (проста і вмотивована)***. Автобіографія***.</p> <p>Вибірковий письмовий переказ тексту художнього стилю ***.</p> <p>Складання діалогів за поданою ситуацією***.</p>		<p>етнічні групи, історія. «На тернистих шляхах історії», «Історична доля мого рідного народу», «Душа болить за рідну Україну», «Для того, щоб створити щось красиве, треба нести красу в душі», «Тому роду нема переводу, де браття милують згоду» <i>(Ю.Яновський).</i></p> <p>Основні галузі господарства: ремесла та народні художні промисли. Непоборний дух національної культури</p>	<p>ЗЗК УВВЖ ІКК</p>
<p><i>Учень (учениця):</i> – <i>усвідомлює й засвоює</i> основні відомості про складнопідрядне речення; – <i>розмежовує</i> складнопідрядні</p>	<p>12</p>	<p>Складнопідрядне речення, його будова, засоби зв'язку в ньому. Основні види складнопідрядних речень: з означальними підрядними, з</p>	<p>Читання вголос складнопідрядних речень. Складання складнопідрядних речень. Доповнення складнопідрядних речень</p>	<p>2</p>	<p>Українське та угорське мистецтво – архітектура, скульптура,</p>	<p>СДМ ЗКК СГК</p>

<p>речення й складні речення інших типів; – <i>розрізняє</i> сполучники та сполучні слова як засоби зв'язку частин складнопідрядного речення; – <i>розпізнає, виділяє, аналізує й конструює</i> складнопідрядне речення з одним і кількома підрядними для вираження складної думки; – <i>використовує</i> складнопідрядні речення у зв'язному мовленні відповідно до комунікативного завдання; – <i>замінює</i> означальні підрядні речення дієприкметниковим зворотом і навпаки; підрядні обставинні речення дієприслівниковим зворотом і навпаки; – <i>правильно ставить</i> розділові знаки між частинами складнопідрядного речення й обґрунтовує їх, дотримується правил інтонування таких речень; – <i>вміє визначати</i> речення з непрямою мовою <i>та трансформувати</i> їх у речення з прямою мовою і навпаки.</p>	<p>підрядними з'ясувальними, з обставинними підрядними частинами. Поняття про складнопідрядне речення з кількома підрядними (послідовна підрядність, неоднорідна підрядність, однорідна підрядність). Розділові знаки в складнопідрядному реченні та реченні з кількома підрядними частинами. Синонімічність складнопідрядних речень з підрядними означальними та простих речень з дієприкметниковим зворотом. Синонімічність складнопідрядних речень з підрядними обставинними та простих речень з дієприслівниковим зворотом. Непряма мова як різновид складнопідрядного речення. Способи заміни прямої мови непрямою і навпаки (повторення).</p>	<p>однією чи кількома підрядними частинами. Твір-розповідь на суспільну тему***. Трансформування складнопідрядних означальних речень у прості речення з відокремленим означенням і навпаки. Трансформування складнопідрядних речень з підрядними обставинними у прості речення з дієприслівниковим зворотом і навпаки. Редагування складнопідрядних речень. Трансформує речення з непрямою мовою у речення з прямою мовою. Редагує речення з непрямою мовою.</p>	<p>малярство, графіка, орнамент, музика й театр. «Чарівний дивосвіт мистецтва», «Дерев'яні церкви Закарпаття», «Народні промисли Закарпаття».</p> <p>Школа й освіта в Україні Загальнолюдські моральні цінності. Життєвий і професійний вибір особистості. «Пізнай самого себе», «Найтрудніше – це творення самого (самої) себе», «Мій професійний вибір», «У світі професій», «Ким і яким бути», «Професія і</p>	<p>ЗЗК</p> <p>УВВЖ</p> <p>ІКК</p>
---	---	---	---	--

					характер», «Моя громадянська позиція», «Молодь і сучасність».	
<p><i>Учень (учениця):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>засвоює</i> основні відомості про безсполучникове складне речення; – <i>розмежовує</i> безсполучникові складні речення та сполучникові (складносурядні, складнопідрядні); – <i>визначає</i> смислові відношення між частинами безсполучникових речень; – <i>конструює</i> безсполучникові складні речення з різними смисловими відношеннями, добирає до них синтаксичні синоніми серед сполучникових складних речень; – <i>використовує</i> безсполучникові складні речення у зв'язному мовленні залежно від комунікативного завдання та ситуації спілкування; – <i>правильно</i> інтонує безсполучникові складні речення з різними смисловими відношеннями між його частинами; – <i>ставить</i> розділові знаки між 	8	<p>Безсполучникове складне речення. Основні відомості про безсполучникове складне речення. Смислові відношення між частинами безсполучникового складного речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні. Інтонування безсполучникових складних речень.</p>	<p>Аудіювання тексту публіцистичного стилю ***. Усний твір-опис зовнішності людини (за уявою)***(опис свого вигляду через 10-20 років, опис незнайомої людини, з якою познайомився в інтернеті, опис незнайомця, якого твоєму другові(подрузі) необхідно зустріти на автовокзалі тощо)</p> <p>Читання вголос безсполучникових складних речень із дотриманням інтонації.</p> <p>Трансформування складних сполучникових речень у безсполучникові.</p> <p>Складання безсполучникових речень із різними смисловими відношеннями між частинами.</p>	3	<p>Загальнолюдські норми моралі. Стосунки між членами суспільства. «Найвища краса – краса вірності» (<i>Олесь Гончар</i>), «Береться мудрість не із заповітів», «Нелегко жити на дві хати, а ще не легше – жити на двідуші!» (<i>Л.Костенко</i>), «Раз добром нагріте серце вік не прохолоне».</p>	<p>СДМ</p> <p>ЗКК</p> <p>СГК</p> <p>ЗЗК</p> <p>УВВЖ</p> <p>ІКК</p>

<p>частинами безсполучникового складного речення й обґрунтовує їх; – <i>знаходить і виправляє</i> пунктуаційні помилки на вивчені правила.</p>						
<p><i>Учень (учениця):</i> – <i>знаходить</i> у тексті складне речення з різними типами зв'язку; – <i>визначає</i> його основні ознаки й структуру; – <i>розуміє</i> смислові відношення між їхніми складовими частинами; – <i>визначає</i> структуру речень з різними типами зв'язку; – <i>правильно розставляє</i> розділові знаки й обґрунтовує їх; – <i>трансформує</i> прості речення в складні з різними типами зв'язку; – <i>конструює</i> складні речення з різними типами зв'язку відповідно до комунікативного завдання; – <i>розрізняє</i> складні речення з різними типами зв'язку з синонімічними простими реченнями; – <i>складає</i> усні й письмові висловлювання публіцистичного й наукового стилів, доцільно використовуючи виражальні можливості складних речень з</p>	<p>6</p>	<p>Складне речення з різними типами зв'язку (сполучниковим і безсполучниковим, сурядним і підрядним). Розділові знаки в складному реченні з різними типами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Синонімічність складних речень з різними типами зв'язку і простих речень.</p>	<p>Читання вголос речень із різними типами зв'язку із дотриманням інтонації. Доповнення частини речень іншими частинами різного типу. Трансформування речень із різними типами зв'язку у прості і навпаки. Складання речень з різними типами зв'язку. Складання тез до науково-популярного тексту***. Твір-роздум у публіцистичному стилі на морально-етичну тему***.</p>	<p>3</p>	<p>Економіка і фінанси Для чого потрібне страхування? Найпоширеніші види страхування в Україні. Грошові відносини в сучасному світі. Значення фінансів для економічного розвитку суспільства.</p>	<p>СДМ ЗКК СГК ЗЗК УВВЖ ІКК</p>

різними типами сполучникового та безсполучникового зв'язку.						
<p><i>Учень (учениця):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>знає</i>, текст становить структурно-семантичну єдність вищого порядку, ніж речення, утворюється з кількох самостійних речень; – <i>визначає</i> ознаки, види тексту й засоби міжфразного зв'язку у тексті; – <i>використовує</i> засоби міжфразного зв'язку у створенні власного висловлювання. 	6	<p>Текст.</p> <p>Мовні засоби міжфразного зв'язку: лексичні й контекстуальні синоніми; повторення слів; слова з часовим, просторовим значенням, вставні слова; сполучники, частки, що виражають логічні зв'язки між висловлюваними думками.</p>	<p>Читання текстів різного типу вголос і мовчки.</p> <p>Виконання конспекту як різновид стислого переказу почутого чи прочитаного***.</p> <p>Складання мікротекстів різних стилів.</p>	1	<p>Родинні зв'язки. Традиційна пошана до старших, рідних, матері. Стосунки між дорослими й дітьми.</p>	<p>СДМ</p> <p>ЗКК</p> <p>СГК</p> <p>ЗЗК</p> <p>УВВЖ</p> <p>ІКК</p>
<p><i>Учень (учениця):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>розрізняє</i> спільне й відмінне між словосполученням і реченням; – <i>знає</i> лексико-граматичні та структурно-семантичні особливості словосполучення; – <i>характеризує</i> головні та другорядні члени речення і способи вираження їх; – <i>розрізняє</i> прості неускладнені та ускладнені речення; – <i>знає</i> типи складних речень і дає їм повну характеристику; – <i>аналізує та систематизує</i> вивчені в шкільному курсі мовні поняття і правила; – <i>виділяє</i> в них подібне й узагальнює. 	6	<p>Систематизація та узагальнення вивченого</p> <p>Мовні аспекти вивчення речення (порядок слів у реченні, граматична основа речення, види речень, засоби передачі смислу та емоційних забарвлень).</p>	<p>Редагування речень.</p> <p>Переказування текстів із використанням вивчених синтаксичних конструкцій.</p>			<p>СДМ</p> <p>ЗКК</p> <p>СГК</p> <p>ЗЗК</p> <p>УВВЖ</p> <p>ІКК</p>